

Dunărea de Jos

282
septembrie
2025

consiliul județean galați centrul cultural „dunărea de jos

revista

DUNĂREA DE JOS

EDITOR: CONSILIUL JUDEȚEAN GALAȚI
PREȘEDINTE: Costel FOTEA

CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
MANAGER: Vali Viorel SANDU

REDACȚIA:
Redactor șef: Florina Zaharia
Redactori: Alina-Simona Constantin, Laura Dumitrache,
Eduard Mihalcea, Costel Radu.

Responsabilitatea pentru conținutul opiniilor, argumentelor sau părerilor aparține, în exclusivitate, autorilor. Materialele primite, publicate sau nepublicate, nu se înapoiază. Redacția revistei nu împărtășește întotdeauna ideile conținute în textele publicate. Alte detalii despre activitatea Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galați pot fi aflate pe pagina web a instituției (www.ccdj.ro) sau pe pagina de facebook: *Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați*. Arhiva parțială a revistei se regăsește pe site-ul instituției. Revista *Dunărea de Jos* este membru APLER (Asociația Publicațiilor Literare și a Editurilor din România).

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Str. Domnească, nr. 61, cod: 800008, tel. 0236418400, fax. 415590,
e-mail: office@ccdj.ro
ISSN: 1583-0225

Revista poate fi procurată de la sediul redacției.
Aceasta poate fi citită integral și gratuit în arhiva sa:
https://www.ccdj.ro/editura_revista.html

„Am încheiat o ediție de neuitat a Festivalului Internațional de Folclor de la Galați! Aproape 50.000 de spectatori au adus energie și bucurie în cele patru seri de festival, alături de cei 360 de artiști veniți să ne încante cu dansuri, muzică și tradiții din toată lumea.

Le mulțumesc gălățenilor și tuturor celor care au venit într-un număr atât de impresionant să se bucure de frumusețea folclorului. Entuziasmul și aplauzele publicului au dat forță și strălucire fiecărui moment al spectacolelor.

Mulțumiri speciale merg către artiști și toți cei implicați în desfășurarea acestui eveniment de amploare.

Ne dorim să organizăm an de an acest festival, pentru că el înseamnă cultură, tradiție și o comunitate unită în jurul unor valori autentice.

Vă așteptăm cu drag și la edițiile viitoare!”

Costel Fotea - Președintele Consiliului Județean Galați

Andra

Damian Drăghici
and brothers

Irina Rimes

Zdob și Zdub

Idealul incandescenței sufletești

Octavian MIHALCEA

Odată cu volumul de versuri *Albastru, galben, roșu* (Editura Sfântul Ioan, Brăila, 2018), Veaceslav Cușter realizează un apel ardent la esența transcendenței, întru echilibru și restabilire a ceea ce cândva reprezenta domnia firescului. Reabilitarea valorilor iubirii se impune la nivel apodictic, cu toate caracteristicile unuei vieți în afara negativității. Trăitor în lume, poetul are parte de scindări diverse, încercări ce trebuie a fi biruite. Constantă absolută, vibrația sângelui pune în mișcare acte existențiale care au drept bază românitatea. Lumina celor trecuți în eternitate, tămăduitoare, nu poate fi nicidecum eludată. Simțurile sunt din ce în ce mai acute, doritoare de profunde reconsiderări ființiale: *E iminent, dar mult prea lent/ Zenitul ființării mele./ Nu vreau visări, simțiri și stări./ Suspinul rătăcitei stele./ Vreau să m-afund, în somn profund./ Inconștient de clipe grele./ Teluric chin, pământ străin,/ Și vântul nu mai suflă-n vele./ Am doar trecut, uscat și slut,/ Zic: moarte vieții cele rele!* (**Proscriere**) Glasul divin reprezintă constanta la care Veaceslav Cușter se va raporta mereu. Marile necunoscute supratelurice sunt neîncetat aduse în discuție, cu variate întrebări răscolitoare.

Intensitatea vicisitudinilor pământești conduce la dezamăgiri care își pun adânc amprenta pe suflete. Îngândurările cheamă atitudini dramatice, deznădăjduite: *Că viața-i chin,/ Că eu sunt singur,/ Că vreau doar somn/ Și evadare./ Adorm sperând/ Că-s pieritor/ Și-n rugăciune/ Plâng să mor.* (**Izbăvire**) Tempoul absurdului își impune evidența mistuitoare, însoțit de angoase care determină tentația escapismului.

Direcționarea spre maternal pare că ar trebui să devină salvatoare, propulsare într-o atemporalitate a iubirii, a cărei incandescență marchează. Poetul acordă deosebită importanță ideilor filosofice, nebănuitelor implicații ale acestora. Pe acest fond, succesiunea întrebărilor mărește orizontul. Valoarea spirituală reprezentată de cruce este adânc internalizată, la fel cum se întâmplă cu cele demne de jertfă. Vocile interiorului, adeseori paroxistice, aduc noutatea explorărilor. În pofida acestora, idealul silențiozității nu poate fi distrus.

Deși încercate din greu, valurile vieții dovedesc o deosebită rezistență. Detaliile visului potentează magia și cromatica transparenței înconjurătoare. Complexitatea celor ce țin de românism va fi reiterată

neabătut, în registru meditativ: *N-am învățat să fiu nici Om,/ Nici Ortodox și nici Român./ Nici să trăiesc n-am învățat,/ Dar nici să mor, deși am repetat cotidian./ Azi plec. Sau poate mâine, sau de ieri./ Mai mic sunt decât Oscar, mai bolnav./ Și chiar mai trist, dar tot mai scriu scrisori./ Într-o Română încă nevătăată. (Neputință)* Misterioasa relaționare cu divinitatea este subiectul a numeroase poezii, cu toate problematizările ce decurg de aici, iertarea fiind cerută fără încetare.

De asemenea, legăturile cu persoanele foarte apropiate par învăluite de un halou impresionant. La credința în Dumnezeu se raportează tot ceea ce ființează istoric. Razele iubirii lui Veaceslav Cușter vor a se îndrepta în direcția desăvârșirii. Un detaliu elocvent al cercului pasional: *E noaptea Perseidelor celeste,/ Cu zboruri și căderi vertiginoase,/ Cu vise și dorințe efemere,/ Incandescente doruri furtunoase./ În fulgerări născute din genune/ Alunecă bolidul către Terra./ Doar raze aurii rămân în urmă,/ Tumult și noapte, vise și himere. (Venus)* Poetul tinde spre armonie, spre evanescența sinteză dintre suflete, asumându-și sacrificii pentru a realiza trezirea interioară. Nostalgii selenare marchează acest vis al căutării.

Regiunii Cartal îi este închinat un poem emoționant, unde pulsionile românești sunt profund recognoscibile. Inepuizabila esență a tricolorului inspiră următoarele versuri: *Mi-am pus tricolorul pe mână,/ L-am strâns, ca să intre sub piele/ Și-n toată făptura-mi română/ Pulsează culorile mele./ Mi-am pus tricolorul pe mână,/ L-am strâns, ca să intre în vine/ Și-n toată făptura-mi română/ Palpită nuanțe divine./ Mi-am pus tricolorul pe mână./ L-am strâns, să unesc seminția/ Și-n toată făptura-mi română,/ E Mama, e Țara, Mândria!/ Mi-am pus tricolorul pe mână,/ L-am strâns, ca să intre în sânge/ Și-n toată ființa-mi română/*

Strămoșul zâmbește și plânge. (Tricolor)

Este preconizată o radicală părăsire a bolgiilor, izvorâre extrem de pătrunzătoare.

Poeziile lui Veaceslav Cușter au amplitudinea unei opere de inițiere, recunoscând semințele divine. Raportarea la creația divină are darul să destrame înstrăinarea individuală, adeseori resimțită. Evidenta amenințare a pustiuului trebuie eradicată. Conștient de incompletitudinile naturii umane, poetul caută să le transfigureze în vederea potențialei elevări. Din când în când, ca în vis, o cromatică sublimă îndepărtează tăcerile nostalgice. Contopirea cu esența superioară poate fi miza majoră a cărții lui Veaceslav Cușter: *Am visat că s-a dărâmat casa copilăriei mele/ Și de teamă m-am făcut cochilie în jurul ei./ Acum, pot să dorm liniștit./ Casa mea e în siguranță./ Am visat că părinții mei sunt vii,/ Și din dragoste i-am cuprins în rugăciune./ Acum vorbesc mai des cu ei./ L-am visat pe Dumnezeu/ Și din fericire nu m-am mai trezit. (Visul)*

Abrupt cortina cade

Simona TRIFU

Dezertare

Deviații de la normă.
Încăstrări într-un social anost.
Vieți tăiate și întretăiate de semne.
Însemne în inima mea.
Tu, sângerând,
cu pleoapele plânse și valvă aortica
deschisă,
din care în mine prelingi nemurire.
Cândva cântai la flaut, purtai pălărie de
fetru,
aveai lornion și acceptai zâmbind o
provocare la duel.
Cândva, castelul te venera,
iar eu sunt de secole-n pădurea adormită,
sub crengi de brad uitată, de săbii fi-voi
străpunsă.
Mă vii, amăgire? Sau până și tu dezertezi...

Pareidolie

Saltimbanci dansează în ploaie.
Este frig, un frig fără margini,
care mă ține la marginea zăpezii,
încremenită într-un străveziu,
cu o cunună de spini,
doliu purtând întru predestinare.
Mă distorsionez între curcubeie,
dimensiuni polare și așteptarea ta,
în infinitul nopților albe,
prea albe pentru sufletul meu zgâriat de

timp.
Mă simt pierdută în eternitatea violei
cu care mă strigai când îmi căutai
apropierea.
*Acei puțini oameni pe care îi iubim
îi păstrăm în sufletele noastre!*
Din nou hăul mă cuprinde, mă încinge,
îmi simt mijlocul prea plin de o veșnicie ce
nu mai cuvântă.
Mă întind pe zăpadă așteptând gânduri
curate, virgine.
Impuritatea cuvintelor mă aruncă în fântâni
otrăvite,
în iaduri metaforice ori printre litere care
mă defăimează.
Merg, obosesc, merg, îngân, te strig, îți
șoptesc...
Poate răsăritul face un ren să tresară,
un colț de zăpadă să râdă șagalnic,
un petic de cer să mă-mi ocrotească trupul

răpus de vânt și de ger.
Așteaptă-mă o viață, o unitate de timp,
un electron migrat pe un spin,
o trecătoare printr-un iglu din iluzii,
un micron din spațiul inimii tale.

Murmur de clavecin

Rugul meu arde.
Privește-mă cu nesaț și urăște-mi
debilitatea,
naște-mă ca o a doua mamă, cu chip de
ducesă,
privire avidă de viață și drum deznodat.
Cruță-mă de aluviunile unei vieți denunate
de soare,
când proiectez speranțe-n pereții temniței
prea strâmte sufletului meu.
O libertate sinuoasă, o linie de demarcație
absurdă
între chinul meu și regulile tale,
între Dumnezeire și eroziunile pielii.
Mă doare, mă ardă, simt electricitate și
fulger în porii deschiși,
mă mistuie fotonii transcriși în materie.
Nasc și renasc odată cu sorii, cu morții, cu
vii,
cu speranțele îngropate, cu florile pe care
ți-am spus să nu calci.
Mi-ai pervertit jurămintele și mi-ai ținut
zvântată de secetă ciutura,
acolo, la marginea satului,
în locul desfătării numai de noi cunoscut.
Mi-ai fost abecedar și pagină de carte ți-am
fost,
fila-a jurnalului de istorie, dramatică
reverebrație de emoții,
cugete ce murmură dor de păcat.
Iubirea noastră, un transudat ce transcede
bariere și limite,
ruginește cuile pironite-n destin.
Suntem avangardiștii chimiei,
aducem un steag muiat în aghiasmă,
cu pete de cer cusute de timp.
Claviatura, singura noastră sală de dans.

Abrupt cortina cade

Nu caut dezlegarea de păcate,
nici de cadrane, numere sau sens.
Înregul univers să mi se-arate,
să mă dezlege de consens.

I-am dat în goana vieții mele dor de ape,
de un pământ sfințit cu pași de muritori,
chiar și pe Dumnezeu lasat-am să se-adape
la răul meu de roua, și-n gânduri cu erori.

M-am judecat cu sângele-filosofie,
am smuls și rădăcinile din carmă,
mă doare vorba aruncată la trufie
și spovedania privită drept o armă.

Un sacrilegiu neglijat de Dumnezei,
ce ochii mari și triști și-i udă-n doruri.
Nici n-am venit, și iată-mă condei
la spovedania uitată printre zboruri

de pasări mici ce buchisesc destinul,
cu aripi de colibri sau condori.
O candelă ce-și deapănă-alinul,
o noapte crudă, teamă de orori.

Dumnezeirea e-n celule și în sânge,
se tot desfată-n benzi de-adenozină.
Călătorind prin ribozobi și pompe, plânge
că n-a știut să se ferească de CORTINĂ.

Istoria Galaților - 0 carte document

Ghiță NAZARE

„Iubiți-vă orașul și dați-i cel puțin la fel de mult cât i-au dat înaintașii voștri.” (Autoarele)

Recent, sub egida Editurii Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, a apărut o nouă carte de istorie-document, semnată de două autoare bine cunoscute în viața culturală a Galațiului, Violeta Ionescu, reputată jurnalistă ani de zile la cotidianul local *Viața liberă*, autoare a mai multor cărți despre istoria orașului nostru și personalități ale sale și Valentina Oneț, timp îndelungat bibliotecară la *Cetatea cărții* gălățene, Biblioteca Publică „Vasile Alexandrescu Urechia”. Cartea celor două autoare reprezintă, înainte de toate, un emoționant îndemn-explicit adresat-locuitorilor Galațiului: „Iubiți-vă orașul și dați-i cel puțin la fel de mult cât i-au dat înaintașii voștri”. Iar cartea celor două autoare oferă suficiente argumente în acest sens.

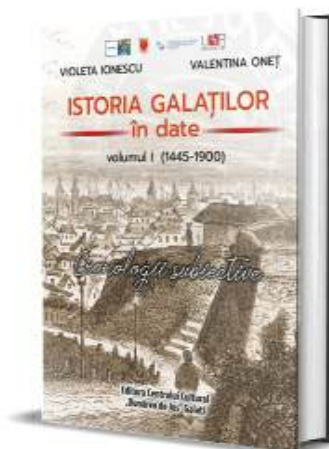
„Istoria Galaților în date”, vol.I, oferă o prezentare cronologică a evenimentelor care au marcat istoria orașului nostru de la prima atestare documentară (1445) și până la anul 1900, urmând ca secolul al XX-lea să facă obiectul următoarelor două volume. De menționat că volumul celor două autoare apare la numai un an de la publicarea excelentei lucrări concepută în același stil-o cronologie din cele mai vechi timpuri și până astăzi, „Galați-ancore în trecut”, semnată de profesorul de istorie Sorin Langu.

Revenind, cartea „Istoria Galaților în date” este utilă prin informațiile pe care le oferă nu doar cetățeanului de rând, dornic să cunoască istoria orașului în care trăiește, dar poate reprezenta o importantă sursă de informare și cercetare, un izvor de informații pentru profesorul de istorie, pentru cercetătorul avizat al istoriei urbei noastre. De apreciat este faptul că autoarele au cules informații din peste 100 de suse bibliografice: izvoare, lucrări generale/speciale, studii și articole, mărturii etc.

În cele peste 200 de pagini ale lucrării se găsesc informații/date cu privire la o mare diversitate de aspecte privind istoria orașului, dezvoltarea acestuia din punct de vedere economic, pericole naturale sau socio-politice și militare cu care s-a confruntat de-a lungul secolelor, deschiderea către lume, instituții de educație și cultură, privind viața spirituală, populația urbei etc. Câteva exemple sunt concludente: în anul 1837 Galațiul capătă statutul de porto-franco („În epoca porto-francului, între anii 1837-1883, propășirea la Galați a fost repede...S-

au construit peste 2000 de case și magazine de comerț. Erau 32 hoteluri, opt bancheri, 62 case mari de comerț, șapte fabrici. În anul 1873 a fost cea mai mare prosperitate economică la Galați, când s-au importat mărfuri de 150 milioane lei; populația spori până la 60.000 locuitori; vase acostate, peste 3500,,,” (Gh. N. Munteanu-Bârlad, *Galații*, 1927); În anul 1853 încep lucrările de pavare și aliniere a străzilor orașului, iar un an mai târziu amenajarea Grădinii Publice; în anul 1857 se tipărește la Galați primul ziar românesc, „Gazeta Danubiu”, se deschide o sucursală a Băncii Naționale a României etc. În anul 1883 scriitorul Alexandru Vlahuță vine și stă patru luni la Galați, despre care scrie: „În port stau sute de vase...Aici, în partea aceasta de jos a orașului, se vântură bogățiile și marele negoț al portului. Aici sunt fabricile, gările, pescăriile și docurile cu largul lor bazin înconjurat de magazine de grâne și de mărfuri...Fruntea orașului, partea liniștită, curată și luminoasă a Galaților, se desfășoară sus, pe podișul ridicat între Siret și Prut.”

Din păcate, Galațiul s-a confruntat cu o serie întreagă de calamități naturale: cutremure, epidemii, inundații etc. Mișcările seismice din Vrancea afectează Galațiul în anii 1471, 1595, 1605, 1679, 1681, 1701, 1738, 1790, 1802 (un cutremur catastrofal), epidemiile de ciumă, holeră, scarlatină, variolă din anii 1729, 1758, 1769, 1796, 1814 („Ciuma lui Caragea”), 1831, 1838, 1842, 1853, 1865, 1891, 1896, marile inundații din valea orașului, din anul 1877 și, mai ales, cele din anul 1897: „Toată valea era sub apă....Valea orașului inundată îți prezenta aspectul unei Veneții.”, mărturie culeasă din „Monografia fabricilor din Galați”, de G. Codreanu. De asemenea, galățenii au suferit datorită unor seminiții străine: năvălirile tătarilor din anii 1596, 1612, 1623, 1659, 1711, 1758 care distrug

târgul Galaților („Galații fu ars de tătari”, spune Marius Verbiceanu, în lucrarea sa „Monografia comerțului și industriei orașului Galați”, 1938).).

Volumul semnat de Violeta Ionescu și Valentina Oneț conține informații deosebit de importate privind situația învățământului la Galați, construirea de școli și instituții de cultură, inclusiv cel al naționalităților conlocuitoare, construirea de așezăminte de cult, ortodox, catolic, evreiesc, biserici și mănăstiri, cimitire etc. Câteva exemple: în anul 1867 erau la Galați 10 școli primare publice, din care numai una avea local propriu (cea din Strada Egalității, actuala Școală Gimnazială nr.24), celelalte funcționau în localuri improprii și închiriate. Alături de ele funcționau în oraș numeroase alte școli străine, în anul 1878, Școala Normală de Învățători se mută de la Ismail la Galați, în casele lui Costache Negri, de pe Mihai Bravu, unde funcționează până în anul 1901, în anul 1890 se deschide pentru public Biblioteca „V.A. Urechia”, despre care patronul acesteia, Vasile Alexandrescu Urechia scria: „Fie ca micul dar să serve culturii tot mai spornică și mai ales tot mai românească a Galaților”. În anul 1590 se înființează primul cimitir evreiesc în valea orașului, în anul 1629 cel din Bădălan, catolicii ridică prima biserică din lemn, în

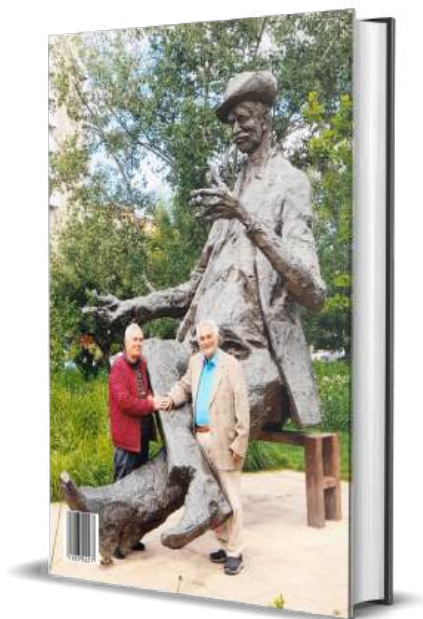
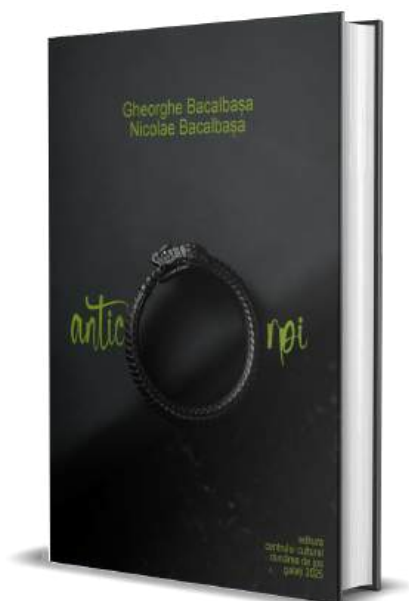
anul 1647 este terminată zidirea Bisericii fortificate Sfânta Precista, în anul 1702 este terminată mănăstirea Mavramol, iar în anul 1805 biserica Metoc.

Am lăsat la sfârșit câteva comentarii referitoare la populația orașului Galați. Informațiile culese de cele două autoare, Violeta Ionescu și Valentina Oneț, din surse dintre cele mai diferite, inclusiv din rezultatele unor recensăminte. Fluctuația mare privind numărul de suflete trăitoare la Galați lasă evidente semne de întrebare privind corectitudinea lor. Exemplele sunt concludente: în anul 1850 trăiau în Galați, conform informațiilor culese, 52.765 de persoane, pentru ca peste numai cinci ani populația să crească la 60.000 de persoane, iar peste numai încă patru ani, în anul 1859, să scadă la 40.105. Spectaculoasă apare creșterea populației de la 30.000 în anul 1861 la 80.000 (???) în anul 1871. Mai credibile par rezultatele recensământului din anul 1890, care consemnează că Galațiul avea 59.143 de locuitori (34.000 români, 13.000 evrei, 4000 greci și câte până într-o 1.000 unguri, nemți, bulgari, ruși, italieni, armeni, polonezi, francezi, sârbi, turci, englezi, lipoveni și olandezi).

În încheiere, salutăm efortul celor două autoare care ne-au pus la dispoziție o carte extrem de utilă, atât pentru cititorul de rând dar, mai ales, pentru profesorii de istorie (utilizarea informațiilor în orele de clasă sau în elaborarea unor lucrări pentru obținerea gradului didactic I în învățământ) și studenții de la facultatea de Istorie, cât și de la alte specialități (utilizarea informațiilor pentru elaborarea unor lucrări prezentate în sesiunile științifice ale studenților sau în elaborarea lucrărilor de licență).

*Violeta IONESCU, Valentina ONEȚ, *Istoria Galaților în date, vol. I (1445-1900)*, Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, 2025.

ART reading CITY

Anticorpi

Gheorghe Bacalbașa
& Nicolae Bacalbașa,
Ed. Centrului Cultural
„Dunărea de Jos” Galați, 2025

Un pseudojurnal al defensei

George LATEȘ

Din rațiuni redacționale am acceptat să scriem o cronică la o carte de psihanaliză a practicianului în domeniu (Matei Georgescu), însă doxat care a ales perspectiva jurnalieră pentru a se înțelege pe sine la diferite vârste și în varii ipostaze. Un jurnal este o șansă de a-ți arăta obsesiile, punctele de convergență ideatică, raportările la semenii, dar și la sinele profund, cu condiția unei periodicități cotidiene sau cu minime întreruperi a stărilor emoționale, complexelor sau revoltelor de tot felul. Autorul acestui jurnal, în fapt pseudojurnal ignoră convenția, așa cum a fost cea statuată de Titu Maiorescu, model absolut cu ale sale Însemnări zilnice. M-a mirat titlul cărții și ne-a tulburat obișnuitele tabieturi de lectură filologică: cartea editată de Oscar Print, fără un redactor reținut de caseta editorială, iese din convenția genului, fără a fi însă lipsită de interes cultural. Cronicarul și editorul o vede altfel organizată, altă ordine a secțiunilor ei, alcătuite oricum din fragmente mai vechi sau mai noi, din studii erudite cu exces de tehnicitate și tehnicisme sau de reacții civice, trecute prin filtrul sever al psihanalizei. Ne-a mirat și ne-a provocat respingeri și amânări a lecturii primei secțiuni, preponderent teoretică, pe care ulterior am văzut-o plasată la finele celor trei secțiuni secvente. Dar cum editorul n-a existat asumat, voința autorului i-a luat locul și evident că acesta s-a atașat mai mult de prima secțiune, o oglindă a preocupărilor științifice ale acestuia și un exercițiu narcisist în același timp. După ce am parcurs cartea din doască în doască l-am înțeles pe autorul orgolios în a-și arăta erudiția și a-și detalia perspectiva analitică ulterioară.

O carte, multiplicată prin tipar pentru un public mai larg decât cohorta specialiștilor

în domeniu, reclamă și un exercițiu de adaptare stilistică, în sensul clarității discursului. Ne vine în minte butada lui George Călinescu, inspirată din lecturi și din scrisul lui Mihai Eminescu: „Ceea ce spui/scrii trebuie să fie limpede și să priceapă și o babă chioară”.

Limpezimea scriiturii și referințele la cel care ascultă sau citește, lector generic dar naiv, nu e întâmplătoare. Unui psihiatru erudit îi va fi greu să renunțe la metalimbajul profesiei și să se hazardeze în scris cu un limbaj accesibil tuturor. Nu știm ce impact de audiență au avut emisiunile TV ale autorului, probabil că da, probabil că nu, editorul/redactorul ar fi trebuit să intervină și să negocieze cu autorul pentru adecvarea limbajului la un public nespecializat. Noi înșine facem parte din acesta, chiar dacă avem oarecari lecturi în domeniul psihiatriei.

Dacă autorul își va rescrie cartea sau va scrie altele, probabil că o va face spre binele tuturor, tocmai pentru că are substanță în tot ce scrie.

Cu ocazia lecturii integrale, inclusiv textele de susținere ale specialiștilor în domeniu, am re trăit episodul tandemului autor și critic, înregistrat de istoria literară. În 1920, Liviu Rebreanu a publicat romanul *Ion* (după ce-i apăruseră câteva volume de nuvele și povestiri, un exercițiu epic obligatoriu și azi), iar un exemplar al acestuia i-a fost dat lui Eugen Lovinescu spre apreciere și validare. Ulterior, Rebreanu l-a tot sunat pe critic să-i spună ce impresie i-a făcut romanul, iar acesta găsea tot felul de scuze pentru a nu-i da un verdict clar.

După câteva zile tensionate și după ce criticul a parcurs primele zeci de pagini, verdictul pozitiv a venit: o capodoperă a prozei românești, cu posibile deschideri (azi) spre psihanalitic și

nu numai. Am trăit același parcurs emoțional al receptării în fața cărții polifonice a lui Matei Georgescu și ne-am bucurat de evenimentul lecturii simpatetice, ce promite apariția unui scriitor la intersecția genurilor și convențiilor de tot felul.

Autorul îmbină erudita psihiatrică cu cea antropologică și culturală, încât rezultatul e mai mult decât un expozeu erudit despre un domeniu care nu se bucură de prea multă prețuire din partea publicului larg, cel care îl vede consonant cu Spitalul 9, cu Mărcuța, Socola și de aici reținerea de a apela la acestea sau la cabinetele de psihiatrie, deși recent frecvențabilitatea acestora s-a corijat. Pentru auror, Freud, Jung, Levy-Strauss sunt referințe frecvente, preferința sa mergând spre cel dintâi pe care îl și citează cu cea mai mare frecvență, uneori cu numele, alteori cu celebra-i canapea. Printre atâtea nume celebre, cu cărți de referință în domeniu, psihiatrului de astăzi îi sunt la îndemână propriile experiențe de viață sau intruziuni permise în existența unor semeni relevanți. Preponderent autoscopică prin însăși specificul profesiei, cartea lui Matei Georgescu e și o meditație despre condiția omului în această, deocamdată, tulbură postmodernitate.

Cele câteva evadări din domeniul strict al profesiei îl pun pe acesta în ipostaze inedite, mai pe înțelesul cititorului interesat de experiențe și experimente abisale. Deschiderea spre literatură, deocamdată timidă, se cere abordată cu mai mult curaj, doctorul în halat de clinician sau practicantul de terapii personalizate în cabinetul psihiatrului având condei incisiv și nuanțat, de aceea îl vedem abordând zone închise în cuvânt, mediate de acesta și intrate în conștiința publică prin ambalajul criticii literare. Pulsiiuni erotice și thanatice dintre cele mai felurite se regăsesc în texte emblematice ale scriitorilor români. Rebreanu, Anton Holban sau Nicolae Breban sunt nume care-și așteaptă re-lectura prin alte grile decât cele de până acum.

Oglinda psihiatrului, nu doar cea întoarsă spre sine, e o oportunitate de a relectura documente de umanitate fixate în scris, diferite în raport cu cele reținute, în special cele cu tangență în zona Se-ului, adică a inconștientului, o descoperire a secolului XIX-lea, exploatată din plin în cele următoare.

Ne-ar fi utilă o Carte românească a morții, atât cea din texte mai vechi sau mai noi, cât și una care să exploreze antropologic și cultural fenomene precum cimitirul vesel de la Săpânța sau bizarul obicei al morții, înmormântării și

pomenirii din Gorjul contemporan. Cel de-al doilea este abordat de autor într-un text minimal, însă impactul cultural al acestuia se cantonează în zona bizareriilor, excedând implicarea totală a psihiatricului. Fără a pretinde că știm mai multe despre acestea, ne-am permis în varii ocazii să gradualizăm imaginea noastră despre partea nevăzută a omului. În ce ne privește, un prim nivel al naturii umane, ascuns insului și a semenilor este cel al biosului la care are acces medicul, la concurență cu vraciul. Nivelul următor este cel a psyche-ului pentru care concurează psihologul și preotul, fiecare cu instrumente specializate și acceptate. Cel din urmă și cel mai abscons este cel al zonei abisale, populată cu frici de tot felul, cu complexe, obsesii, nevroze.

La acesta au acces comunicatorul și psihiatrul, cu instrumente diferite și cu efecte ameliorative de mai lungă sau mai scurtă durată. Întrucât la niciunul dintre acestea nu există vindecare, ci doar ameliorare, nu rămâne altceva decât să ne mirăm și să punem în cuvânt complexitatea naturii umane din zona ei nevăzută.

Când Matei Georgescu va lepăda halatul de clinician și se va ridica de pe canapeaua psihiatrului, va avea șansa, explorată până acum parțial, să abordeze domeniul literaturii în postura de creator de nouă viziune. Un volum de versuri, publicat recent și alte două dedicate comunicării îl recomandă pentru experiențe noi, diferite de cele încercate prin emisiuni TV, iluzorii ca efect în umanitate. Medicul psihiatru are toate atuurile pentru a fructifica și finaliza noi experimente creative, mai generoase și mai modelatoare decât cele din rutina psihiatrică.

La cele două pulsiiuni freudiene i-am adăuga o a treia, cea creativă, de care autorul nu e încă pe deplin conștient, zvâcnirea impetuoasă a acestuia i-am depistat-o în textele despre violență, moarte, ticăloșie, noblețe, încât îl suspectăm de intenții neanunțate, deși e pe deplin pregătit pentru această nouă dimensiune a scriiturii sale originale. Ne îndreptățește la formularea unei astfel de perspective modul în care un filolog și un psihiatru s-au putut întâlni prin scris și și-au descoperit puncte comune de interes, mirări și provocări incitante. Calea regală a literaturii îi este deschisă autorului și-l îndemnăm s-o urmeze mai insistent și cu satisfacții de alt gen.

Kiki citește...

„Hipnotice” de Octavian Mihalcea

Carmen ANDREI

Am citit volumul lui Octavian Mihalcea „culingurița”, pe-ndeletelea, pentru că *Hipnotice* se remarcă printr-o densitate poetică aparte. Poetul are un discurs liric încărcat cu numeroase imagini simbolice, adesea onirice, care creează un spațiu de percepție suspendat între real și imaginar și-si reclamă un cititor pe care Umberto Eco îl numea avizat, adică citit, cultivat, căruia când i se dă sugestia sau aluzia, intră în rezonanță cu eul poetic și *înțelege* sau dacă nu tot, *simte*. Este eminamente rolul poeziei. Poezia lui Octavian Mihalcea este una a fragmentului revelator, a detaliului decupat dintr-un flux existențial mai amplu, dar neexplicitat, lăsând cititorului libertatea – și responsabilitatea – de a-l continua.

El practică o e estetică a oniricului și a suspendării între materialitate asocială, inerentă și imanentă ființei, și imaterialitatea, lumea ideilor pure, a spiritualității atât de eterate a poezilor, de la pleiada simbolistă până la extremul contemporan de mileniu trei. Tema plutirii și a suspendării în timp este deci, plasând toate poemele în imaterialitate, transcendent și transformă poemele în meditații vizuale, auditive, senzoriale, în corespondențe sinestezice la distanță, care, baudelairian, „se îngână și-si răspund”. Când „aripi fine ard semne”

(*Aripi fine*), ele fixează fragilitatea arzând-o în și prin tăcere. Aripile mihalciene sunt atribut al libertății, o probă a rezistenței. Lor le corespund vertical „picioarele[e] din aer / o suspendare zburătoare” (*O suspendare*), o stare de imponderabilitate interioară propice meditației. Această estetică a plutirii este, de fapt, o strategie de a depăși gravitația realului, ca să pătrundă interogativ într-un teritoriu al subconștientului.

Poetul iubește obiectele-simbol care își (re)găsesc o materialitate misterioasă, le face un inventar dens, la care adaugă materii încărcate de un sens criptic: „se topesc

cheile” (*Se topesc cheile*), „colții mari sunt chiar visul peștelui” (*Colții mari* cu agresivitate latentă, dură și defensivă, anunță instinctului vital și pericolul iminent), paradoxalul „pian de apă” din poemul eponim. Funcția este, firește, de declanșator asociativ, invitând la interpretare, care va fi mereu subiectivă, mai degrabă decât la identificare. Toate se constituie în repere hipnotice, care fixează atenția, dar o și dislocă în același timp. Cum să decriptăm tensiunea dintre fragilitate și violență? Cu același subiectivism permis(iv). Oglinda, altă hiper-temă, nu confirmă identitatea, la Octavian Mihalcea, ci o problematizează, introducând dubiul și ambiguitatea, distorsionează percepția și induce reflexia – spre autoreflexivitate? (*Ar veni, Bijuterii*)

Volumul alternează registrele delicate cu accente dure. În *Lamento*, „voluptate a celor ce nu se mai întorc” marchează o eleganță funebă, iar în *Crunt*, „crapă obraji” introduce o imagine brutală, aproape viscerală. Această dualitate dintre fragilitate și agresivitate creează un efect hipnotic prin

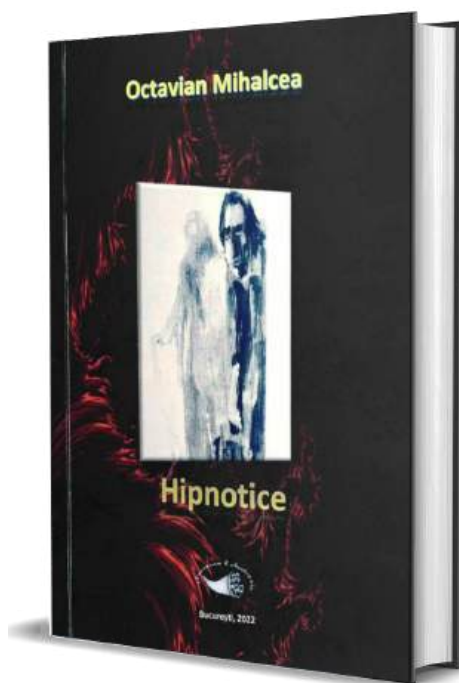
într-o stare de alertă vine din structura la efectul de incantație

Poemele sunt scurte, fracturate, cu uneori, de reîntregire ce induc un ritm incantație. Repetiția de refren obsesiv care iubitor, în afectivitatea apare la nivel formal – fiecare poem e o nucleu emoțional.

De menționat vizuală și picturală pictorului Alex Ivanov): tablouri pictate semantic *Delvaux* – trimiteri împletesc în universul precum un fum drept transformând efemerul Octavian Mihalcea evidentă, care se

contemplativă. Refuz lui „nu se poate spune mai mult!” este strategic, misterul rămâne intact (Lucian Blaga e acolo și face cu ochiul criptic și complice), iar cititorul întră și el în această complicitate mutuală, (s)electivă, specifică ședinței de hipnoză în care sugestiile nu mai sunt verbalizate.

Volumul *Hipnotice* își construiește structura simbolică pe un nucleu de motive recurente ce funcționează atât individual, cât și în relație unele cu altele. Aripa, apa (fluiditate și inconștient bachelardian, scufundare și mediu hipnotic prin excelență), cheia, oglinda, sămânța ca germinație captivantă (cf. *Sămânța deschisă*) – toate participă la o poezie a trecerii între planuri: real–imaginar, fragil–violent, clar–ambiguu. Rezultatul este un univers liric coerent, deși fragmentar în aparență, în care fiecare poem devine o verigă dintr-un lanț hipnotic, un

contrast, punând cititorul emoțională. Modernitatea fragmentată, dar trimite și immanent verbului poetic. adesea construite în versuri reluări subtile (fractalice a unității semantice) sacadat, asemănător cu o din *Am văzut* are funcție să se împlânte, pumnal cititorului. Fragmentarea și tematic deopotrivă fereastră către un alt

este și o dimensiunea (întărită și de ilustrațiile poemele funcționează ca cu „semne” (*Pașii lui* la suprarealiști) care se pictural *Conturându-se* – alt oximoron reușit și în vizibilă. Poezia lui are o dimensiune plastică pretează la o lectură leneș-

„nisip poetic mișcător”, în lumină – ca și claritate și revelație, o lumină filtrată, modelată sau suspendată, adusă din amintire, rareori frontală, este și ea o hiper-temă care induce o prezență senzorială subtilă. Metafora labirintului – truism revizitat al căutării interioare și a dificultății de a-și găsi sens și rost în lume, traversează și ea spațiul volumului.

Hipnotice, cu titlu nefortuit, *recherché* am zice, sugerează starea modificată de conștiință pe care poetul o induce, un mecanism estetic provocator și periculos. Recurența unor teme și imagini (aripi, apă, chei, oglinzi, semințe) funcționează ca repere subconștiente. Este un volum al sugestiei și al unei imaginații dense, în care Octavian Mihalcea își construiește universul poetic pe intersecția dintre obiect concret și simbol oniric, dintre fragilitate și violență, dintre claritate vizuală și obscuritate semantică. Rezultatul este o poezie de atmosferă, hipnotică prin repetiție și detaliu, ce solicită cititorului nu doar atenție, ci și disponibilitate afectivă și interpretativă.

Kiki traduce...

Romanul lui Lionel Duroy *Mes pas dans leurs ombres* [titlu provizoriu *Mergând în umbra lor*] publicat la editura Miallet-Barrault în 2023 vine în continuarea tematică a romanului de succes *Eugenia* (București, Humanitas, 2019, trad. Simona Modreanu), reiterând deci subiectul pogromul evreilor din România, de la București, Iași, dar și din Basarabia și Ucraina.

Jurnalista de 33 de ani, Adèle Codreanu, de origine română (născută în 1985 la Paris) nu s-a interesat niciodată de țările din care părinții ei, farmaciști, au fugit înainte de nașterea sa. Întâmplător, în timpul unui reportaj la București în primăvara anului 2018, ea descoperă că românii au exterminat 400.000 de evrei în timpul războiului și caută să afle de ce părinții ei nu i-au spus niciodată nimic. Începe să ancheteze, vrea să afle. Sat după sat, lagăr după lagăr, ea va descoperi martiriul îndurat de zeci de mii de familii. Peste tot, se lovește de neîncrederea românilor pentru care acest holocaust nu a existat niciodată în ciuda dovezilor istorice care arată oroarea crimelor cumplite ce au fost comise din 1940. Și probabil că unii membri ai propriei sale familii sunt implicați, așa se explică

încăpățânarea oamenilor în a accepta și negarea faptelor istorice. Ea va striga și va scrie imposibilul și inacceptabilul.

Fragmentul de mai jos este un extras din primele douăzeci de pagini ale cărții, cu titlul provizoriu *Mergând în umbra lor*, care este în curs de traducere și va apărea în 2026.

În avionul spre București am încercat să citesc interminabila fișă Wikipedia despre România. Mai mult sau mai puțin știam toate astea: că țara a fost un aliat cam șovăielnic al Franței între 1916-1918, ca apoi să pactizeze cu Hitler între 1940 și 1944, ca să semneze cu Stalin în cele din urmă, să se trezească comunistă între 1948 și 1989, să-i asasineze în mod sordid pe soții Ceaușescu – acei doi imbecili în fața cărora ne închinaserăm –, și, după niște tergiversări mai mult sau mai puțin rușinoase, să forțeze porțile Uniunii Europene ca să concureze pentru coroana de cea mai necinstită țară. Noi, românii, nu avem prea multe motive de mândrie, și de altfel, în materie de eroi naționali, părinții mei, mari taciturni în fața Istoriei, ca și cum ar fi fost năuciți, așa zice, nu mi-au vorbit niciodată decât despre generalul Henri Berthelot, un francez get-beget, născut la Feurs (în Loara), omul care

a reorganizat armata română în 1916 și i-a oferit una dintre rarele ei victorii (împotriva Germaniei, de altfel), pe 8 septembrie 1917 la Mărășești (județul Vrancea, pentru cititorul sceptic care ar dori să meargă să verifice la fața locului).

Sunt căsătorită de nouă ani cu Arthur Beaulieu și oare de ce nu i-am luat numele, așa cum se face? Redactorul-șef n-ar fi știut nimic despre originile mele românești și eu n-aș fi fost acum în avionul ăsta. Da, de ce? Din convingere feministă, presupun. Dar nu numai. Aș fi suportat oare să fiu Adèle Beaulieu? *Doar* Adèle Beaulieu? Codreanu mă leagă de ai mei, de țara mea, de obiectul furiei mele. Fiindcă, desigur, sunt furioasă, Arthur nu s-a înșelat. Dar ce român nu ar fi mândru? Poți să fii mândru că provii dintr-o țară săracă, ce și-a schimbat mereu tabăra și care i-a slujit pe cei trei cei mai odioși tirani ai secolului ai XX-lea – Hitler, Stalin și Ceaușescu? Poți să fii mândru de părinți ca ai mei, niște bătrânei sfrijiți și năuci, care se târăsc ca șobolanii pe lângă zidurile jechoase ale Parisului fără să ridice botul, de parcă s-ar teme să nu fie loviți cu bâta-n cap? Adevărul, Adèle, e că ții la furia ta, ea face din tine fata care ești – descurcăreață, obraznică, isteată. „Golancă”, spune cu tandrețe Arthur. N-aș prea vrea să știe mai multe despre mine, pentru că, în ciuda tuturor, eu țin la el.

M-am născut în 1985, la vreo doi ani după ce părinții mei au ajuns în Franța. Pentru că bunicul meu din partea tatei, Alexandru Codreanu, era un apropiat al lui Ceaușescu, părinții mei nu au avut nicio dificultate să obțină pașapoarte ca să petreacă câteva săptămâni în Franța, în vara anului 1983. Ai mei erau farmaciști în Iași, marele oraș universitar din estul țării, același oraș în care bunicul Codreanu conducea Partidul. Cu alte cuvinte, autoritățile erau pe deplin convinse că ai mei se vor întoarce. Erau sigure. Numai că ai mei au fugit și nu s-au mai întors niciodată. N-am reușit niciodată să aflu dacă bunicii mei au fost complici

sau victime ale acestei „evadări”. Arestat, Alexandru ar fi dispărut în închisoare, avea șaptezeci și trei de ani, în vreme ce soția lui, bunica mea, Theodora, eliberată după interogatoriu, ar fi fost găsită „sinucisă” chiar în casa lor. Cât despre părinții mamei, se spune că ar fi fost trimiși pe șantierul canalului Dunăre-Marea Neagră, unde ar fi murit de epuizare, ca mulți alții, alte mii de oameni.

În 1983, când au ajuns la Paris, Liliana, mama, și Dumitriu, tatăl meu, pierduseră tot: părinții, casa, farmacia și prietenii. Din acel an am doar o fotografie cu ei, făcută toamna, în fața fântânii Saint-Michel, de un fotograf de stradă, René Hory (imaginea e semnată pe verso și se zăresc copacii desfrunziți de pe bulevard). Viitorii mei părinți se străduie să zâmbească, înfodoliți în niște gecii hidoase, dar se vede de la prima privire că nu vor reuși, că nu-s de calibru. Reușesc să se angajeze la o farmacistă de pe strada Traversière, o văduvă care îi ia de milă și le oferă locuința insalubră de deasupra magazinului. Tata se apucă de reparații și aici m-au conceput, într-un elan carnal, probabil fără urmă de viitor, de vreme ce am rămas singurul lor copil.

Mi-a venit din nou în minte fraza mamei când am auzit-o pe stewardesa în avion care anunța că urmează să aterizăm pe „aeroportul internațional din Otopeni-Henri Coandă”: „La Otopeni ne-a fost atât de frică!” Și apoi nimic. Tata complet mut, iar ea incapabilă să mai adauge vreun cuvânt. „De ce v-a fost frică, mamă? Spune-mi.” „Nu, nu...” Cu degetul pe buze, își clătina febril capșorul de pasăre, ca și cum pereții ar fi fost în continuare plini de microfoane. Oare au bănuț atunci că moartea părinților lor va fi prețul „libertății” lor? Sau au sperat că nu li se va întâmpla nimic fiindcă toți erau niște buni comuniști? Când au aflat despre arestarea părinților, apoi despre dispariția lor? Oare știau deja asta în ziua când s-au

fotografiat la fântâna Saint-Michel? Știau, da, sigur știau și de aia pricepi de ce n-or să mai aibă niciodată puterea de a trăi. Dar unde să o găsească, puterea asta?

Am luat un taxi spre hotel, în Piața Revoluției – 21 decembrie 1989. Uite că aveam doar patru ani în acea zi, 21 decembrie 1989, dar îmi amintesc lacrimile tatălui meu – „Nu-ți fie frică, puiul meu”, mi-a spus mama, „tata nu-i trist, plânge de bucurie”, și, de altfel, plângea și ea. Nicolae Ceaușescu tocmai fusese huiduit în timpul unui discurs, în aceeași piață, apoi încercase să fugă cu un elicopter și fusese prins și împușcat alături de soția lui, Elena. Redacția îmi rezervase o cameră la Athénée Palace, despre care aveam să descopăr că era cel mai prestigios hotel din București, atât prin lux cât și prin istoria lui. Mulțumesc, Markus.

A doua zi după ce-am sosit, o mulțime imensă manifesta sub fereastra camerei mele, strigând împotriva unei anume Viorica Dăncilă, al cărei portret era fluturat de mulți – o veche complice a lui Liviu Dragnea, pe care îl înlocuise pur și simplu în treburile țării. Am profitat de ocazie să le iau interviuri protestatarilor și să exprim într-un prim articol furia unui popor, mai ales a tineretului său, împotriva unei clase politice lacome, corupte și de un cinism năucitor.

[...]

A doua zi dimineață, în timp ce căutam salonul unde se lua micul dejun, printre coloanele de marmură galbenă din holul principal, am dat din întâmplare peste un lucru ciudat: o carte deschisă, expusă sub o vitrină. Când m-am apropiat, am putut citi următorul fragment, care m-a lăsat perplexă și frustrată:

„Era într-o sâmbătă. În cursul dimineții, vestea se răspândise, și se aflase că șeful misiunii militare, generalul Hansen, urma să sosească cu trenul la amiază, și că șeful misiunii aeriene, generalul Speidel, avea să aterizeze mai târziu în acea după-

amiază, iar cei doi generali împreună cu statele lor majore aveau să se instaleze la Athénée Palace. Un steag mare împodobit cu svastica fusese arborat chiar sub fereastra mea, iar etajele doi și trei fuseseră evacuate în grabă ca să facă loc ofițerilor, spre furia mocnită a oaspeților care erau obligați să se mute. Aproximativ cincizeci de avioane Messerschmitt inscripționate cu svastică și treisprezece bombardiere Henkel în formație trecuseră în acea dimineață pe deasupra orașului, probabil în drum spre...”

Ca să citesc mai departe, ar fi trebuit să dau pagina, dar cartea nu era accesibilă. Al cui era acest text care părea să plaseze hotelul meu în centrul unui eveniment deloc neglijabil din timpul celui de-al Doilea Război mondial?

M-am dus să-l întreb pe unul dintre bărbații de la recepție.

— Autoarea cărții este contesa Waldeck, doamnă.

— N-am auzit niciodată de ea... Pot să o împrumut?

A zâmbit – cu o ușoară aroganță.

— Din păcate...

— Bine, bine... Spuneți-mi atunci cum pot lua legătura cu conducerea hotelului.

— Ei bine...

Cum vorbisem mult prea tare, intenționat, un alt angajat s-a repezit:

— Cu ce vă pot fi de folos, doamnă?

— Sunt jurnalistă, franțuzoaică, aș dori să interviewez persoana care conduce hotelul.

— Desigur, iată datele de contact de la secretariat.

La finalul prânzului cu directorul – un român tânăr și amabil, cu fizicul lui Ken (soțul păpușii Barbie), și format, de altfel, ca și el, în Statele Unite, întrucât Athénée Palace aparține de-acum grupului Hilton (ceea ce îmi scăpase) – a urcat în birou și mi-a adus propriul său exemplar din cartea contesei și mi l-a împrumutat.

„Veți vedea, mi-a spus, după ce o să

citiți, veți rămâne cu personajele în minte și atunci hotelul nostru minunat va căpăta un aer și mai misterios: după fiecare ușă te întrebi ce figuri ilustre s-au întâlnit și ce secrete și-au împărtășit”.

Privind retrospectiv, pot scrie acum că tocmai cuvintele contesei Waldeck au fost primele care au trezit în mine o curiozitate autentică pentru țara mea de origine – fără să risipească totuși dezgustul care mă făcuse, încă din copilărie, să mă țin departe de ea. Probabil că m-am identificat cu Rosie Waldeck, născută Rosa Goldschmidt, devenită contesă prin cea de-a treia căsătorie cu contele Waldeck, sosită și ea la București, ca și mine, că să povestească pe urmă ezitățile și meandrele României. Ea, în iunie 1940, trimisă de săptămânalul american *Newsweek*, eu, în iunie 2018, trimisă de ziarul meu. Ea, la patruzeci și doi de ani, de un talent imens, și eu... cu nouă ani mai tânără. Voi ajunge vreodată să am privirea ei perspicace și capacitatea ei de analiză?

Pe 13 octombrie 1940, România nu intrase încă în război de partea lui Hitler, dar primea deja o „misiune militară germană” condusă de generalii Hansen și Speidel, care se instalau la Athénée Palace împreună cu statele lor majore. Contesa Waldeck, aflată tot la București, descrie astfel sosirea lor:

„Nu mai simțisem niciodată o asemenea agitație în holul de la Athénée Palace. Atmosfera, printre coloanele de marmură galbenă, fremăta deja; oamenii stăteau pe marginea fotoliilor, vorbind cu un aer absent, în timp ce-și beau țuica. Afluența și-a atins apogeul la ora aperitivului. Toți diplomații, atașații militari, agenții de informații, petroliștii și jurnaliștii veniseră în forță. [...]

„Dintr-odată, un vuiet se ridică dinspre intrare, iar conversațiile și paharele s-au oprit. Ofițerii germani și-au făcut apariția, iar între coloanele de marmură galbenă nu se mai auzea decât clinchetul metalic fin pe care-l făceau la fiecare pas,

îndreptându-se spre salonul verde care le fusese rezervat. Apoi, pentru câteva clipe, s-a auzit trosnetul sec al tocurilor, în timp ce-le salutau în stil nazist pe oficialitățile diverse ale Axei, pe ofițerii români și pe funcționarii care le erau prezentați de atașatul militar german. [...]”

„Trebuia să fie vreo optzeci de ofițeri superiori germani, îmbrăcați în uniformă gri-verde, unii cu însemne de guler roșu-lac și benzi roșu-lac de-a lungul pantalonilor. Cei mai mulți purtau Crucea de Fier clasa întâi și alte decorații chiar mai prestigioase [...]. Acești aristocrați intelectuali erau de toate vârstele, dar ceea ce m-a izbit cel mai tare a fost numărul mare de ofițeri superiori care păreau foarte tineri, cu trăsături bine conturate și un ten viu, ceea ce contrasta puternic cu ofițerii români, cu fețe buhăite și moleșite. Dacă soldatul român avea un aer rustic care îl făcea onorabil, ofițerul român părea întotdeauna că făcuse dragoste prea mult cu o noapte înainte și că era foarte, foarte obosit. Nimic de felul acesta la ofițerii germani. Ei păreau perfect treji, alerți, cu un aer plăcut de rigoare și sănătate.”

Toată după-amiaza, apoi o bună parte din noapte, am citit cartea scrisă de Rosie Waldeck, încât personajele care au marcat gloria, sau mai degrabă nenorocirea țării mele, mi-au ieșit în întâmpinare, călăuziți de condeiul contesei.

Mai întâi Carol al II-lea, fiul omului de pe calul de bronz, paralizat de brutalitatea lui Stalin care tocmai a pus mâna pe o parte din România (Bucovina de Nord și Basarabia – pe care n-aș fi știut să le localizez, dar din fericire figurau pe o hartă geografică la sfârșitul cărții), și care se întreba dacă nu cumva ar fi mai înțelept, ca să recupereze acele provincii, să se alieze cu Berlinul în loc de Londra, amintindu-și totodată că, de regulă, englezii sunt cei care câștigă până la urmă. Deși născut Hohenzollern, regele nu are stofă de erou – ar prefera să nu fie nevoit să aleagă și să-și petreacă după-amiezele

în pat cu amanta lui, Elena Lupescu, „Lupeasca”, cum i se spune la București, care nu se plânge de cât e de dolofan iubitul ei și îi place mult să-i mângâie, după ce fac dragoste, părul de înger, blond și buclat.

Dezonoarea provocată de cuceririle lui Stalin îl determină pe Carol al II-lea să abdice, pe 6 septembrie 1940, în favoarea fiului său, tânărul rege Mihai I (de nouăsprezece ani), lăsând astfel conducerea țării în mâinile generalului Ion Antonescu, care nu are niciun scrupul să încheie o alianță cu Hitler. Mărunt de statură, dar cu ambiții înalte, animat de un naționalism furibund care l-a transformat în inamicul regelui, Antonescu este hotărât să recupereze teritoriile ocupate de Stalin, cu ajutorul lui Hitler. Tot el este cel care obține trimiterea la București a „misiunii militare germane” conduse de generalii Hansen și Speidel, menită să pregătească armata română pentru război, exact așa cum procedase „misiunea militară franceză” a generalului Berthelot în 1916.

Micul general roșcovan, Antonescu, privește cu simpatie perspectiva unei alianțe cu fasciștii români din Garda de Fier – „cămășile verzi” – pe care Carol al II-lea încercase zadarnic să-i șteargă de pe fața pământului. Și astfel își face apariția un al treilea personaj, fondatorul Gărzii de Fier, un anume... Corneliu Zelea Codreanu. Ce groază m-a cuprins mea când am constatat că purtăm același nume – am fost tentată să-mi sun imediat tatăl: „Tată, nu-mi spune că acel Codreanu este strămoșul nostru! Da, fascistul din Garda de Fier...” – înainte să descopăr că acest exaltat al naționalismului românesc se numea în realitate Zelinschi, că era de origine poloneză și că împrumutase numele nostru de familie fiindcă însemna „om al pădurii”, exact ceea ce fusese tatăl său, fie tăietor de lemne, fie pădurar – nu se știe exact în istorie și oricum nu mai contează deloc.

Încă din 1920, student la noi în oraș,

la Iași, Codreanu vrea să „redea România românilor” (el, polonezul, nu-i așa?) și pentru asta vrea să-i alunge pe evrei. În 1924 îl asasinează pe prefectul Iașului, un „jidănit”, cum spunea el, și obține achitarea în uralele unei mari părți a țării. Trei ani mai târziu, fondează Legiunea Arhanghelului Mihail, pretinzând că ar fi primit un mesaj de la însuși arhanghelul, care l-a rugat să „salveze România”.

Rebotezată Garda de Fier și având în rândurile sale o armată de douăzeci de mii de antisemiți fanatici, fosta Legiune devine al doilea partid din România la alegerile din 1937, obținând șaiszeci și șase de mandate în Parlament.

Atunci Carol al II-lea se sperie: dizolvă partidele politice, anulează alegerile și instaurează o „dictatură regală”. Dar nu a luat în calcul poporul român, care nu dă doi bani pe rege și îl venerează pe Codreanu. Cu ocazia repatrierii unor gardiști morți în Spania, luptători ai lui Franco, sunt organizate manifestații în toată țara. „Oriunde se oprea trenul lor, scrie contesa, mii de oameni se adunau ca să le aducă un omagiu. Clerul venea să le dea binecuvântarea Bisericii Ortodoxe. Mamele își aduceau copiii ca să-i vadă pe acești eroi. La București, mulțimea era dezlănțuită și îi însoțea pe gardiști ca pe niște învingători de-a lungul Căii Victoriei. Carol privea manifestația de la fereastra palatului său, ascultând uralele și cântecelele gardiste.”

Pentru rege este mult prea mult: îl arestează pe Codreanu, îl condamnă la zece ani de închisoare pentru „înaltă trădare” și ordonă, în cele din urmă, să fie asasinat discret (prin strangulare) în timpul transferului dintre două închisori. Dacă ar fi vrut să-l transforme într-un martir, n-ar fi reușit s-o facă mai bine. Din ziua morții sale, din 30 noiembrie 1938, Corneliu Zelea Codreanu, apostol al unei Români „dezinfectate” de evrei, devine un sfânt în ochii poporului.

Generalul Antonescu e perfect poziționat ca să încheie un pact cu Garda de Fier. În timpul procesului pentru „întăla trădare” intentat lui Codreanu, oare n-a venit el însuși să depună mărturie în favoarea acestuia? Și chiar mai mult, l-a salutat ostentativ, lansând în sala de judecată o fanfaronadă care avea să fie reluată de toată presa: „Ar da mâna generalul Antonescu cu un trădător?” Era, în același timp, o spălare a imaginii lui Codreanu și o palmă simbolică dată regelui.

Succesorul sfântului martir în fruntea Gărzii de Fier se numește Horia Sima. Este al patrulea personaj din istoria țării mele care prinde viață sub pana contesei. Crescut în umbra lui Codreanu, „micul Horia Sima, scrie ea, domnea ca și cum ar fi fost vicarul său pe pământ.” Cu mare plăcere se întâlnește cu generalul Antonescu, autoproclamat *Conducătorul* în română (*Führer*) și instalat acum pe tronul lăsat gol de Carol al II-lea. Desigur, generalul se gândise mai întâi să guverneze cu armata, cu oamenii lui, dar armata, care fugise din calea soldaților lui Stalin fără să tragă un singur foc, își pierduse mult din strălucire; de aceea îi propune lui Sima, în vârstă de treizeci și trei de ani, să fondeze împreună un „Stat gardist”. Negocierile încep imediat și, la doar nouă zile după plecarea regelui, pe 15 septembrie 1940, noul guvern este prezentat poporului: Antonescu este președintele, iar Horia Sima – vicepreședintele.

Contesa Waldeck asistă personal la una dintre ceremoniile care marchează nașterea noului stat fascist: „Piața în sine era un ocean de cămași verzi și țărani în cămașă albă, scrie ea, cu draperii verzi pe fundal și steagurile Axei, ale Spaniei și ale Japoniei amestecate cu cele românești. Detașamente de SA și de SS în uniformă, fasciști italieni și falanga spaniolă a Consiliilor înconjurau toți piața, care avea un podium vopsit în verde și era împodobit cu gravuri în lemn reprezentându-l pe Codreanu. [...] Îmbrăcat

într-o cămașă verde, Antonescu vorbea de pe podium, după care micul Horia Sima se ridica și lua cuvântul la rândul său. Apoi, cei doi rămâneau în picioare, mână în mână, privindu-se îndelung în ochi.”

Termin năucită cartea lui Rosie Waldeck – așa cum ieși dintr-un mare roman de aventuri. Mi-aș fi dorit să citesc și continuarea, dar ea nu a mai scris-o, s-a întors în Statele Unite la sfârșitul lunii ianuarie 1941, imediat după îngrozitorul pogrom comis de legionari, în timp ce zăpada, care cădea din abundență, acoperea sângele evreilor. Așadar, țara mea existase și înainte de Ceaușescu, iar eu nu am știut nimic de asta. Sau, de fapt, știam, vag, desigur, despre Antonescu și fasciștii români în cămași verzi, dar mirosul de teroare și sărăcie care-i însoțea pe părinții mei nu mă încurajase să mă interesez de asta. Să fie oare posibil să nu mi se fi vorbit niciodată despre pogromul de la București? Sau poate că auzisem, dar nu voiam să înțeleg? Tocmai asta mă lăsa cu un sentiment de jenă, de rușine aproape.

Și acum voiam să știu ce s-a întâmplat cu toate acele personaje pe care le ignorasem mai mult sau mai puțin – Carol al II-lea, Ion Antonescu, Horia Sima, apropiații lui Codreanu și, mai ales, cu văduva lui, Elena Ilinoiu, cu tânărul rege Mihai, ambasadorii, generalii germani și mulți alții întâlniți în saloanele de la Athénée Palace...

Locuiam chiar în locurile din carte – din holul mare fuseseră îndepărtate măsuțele și fotoliile în care se purtau odinioară conversații discrete, pe jumătate ascunse de coloanele de marmură galbenă, dar salonul verde, în care ofițerii germani fuseseră prezentați omologilor lor români, rămăsese neschimbat, la fel ca restaurantul roșu cu auriu unde toți luaseră prânzul în jurul unei mese lungi împodobite cu flori – locuiam chiar în locurile din carte, dar nu mai aveam pe nimeni care să-mi spună ce s-a întâmplat mai departe. [...]

Într-o singură carte...

Cheile participării cronicarului la un ceremonial al lecturii

Tudor CIGU

O carte de comentarii literare este acea carte care, pe lângă stilul autoarei/autorului, împrumută din personalitatea acestuia tocmai esențele din scrierea celorlalți, amănunte cu care cel care o scrie ține să vină în întâmpinarea nevoii cititorului de cunoaștere afectivă a esențelor lumii noastre închise în cartea lor. Fidelitatea față de cartea supusă analizei și o evidentă dragoste, soră cu evlavie, pentru eseu, proză și poezie, fac din *Urme de condei IV*, semnată de Camelia Ardelean (Editura PIM, Iași, 2024), o carte care este rodul unei mai îndelungate acumulări intelectuale și culturale din spațiul și orizontul literar-cultural de pretutindeni. O carte de *cronici de carte*, unde temeritatea autoarei se asociază cu perspicacitatea și cu simțul rigorii și continuă cu analize încărcate cu o anumită blândețe și melancolie (a receptării), care ajută ideile să se îndrepte spre o viziune critică.

Cartea se deschide cu *Ionel Necula*, autorul volumului *Eseuri cioraniene* (2023). Impresia autoarei este că acela care va crede că are vreo părere sigură despre lucrurile din univers dovedește a nu se fi apropiat de niciuna dintre tainele ființei ce se desfășoară în acest univers, așa cum ne sugera Emil Cioran. După cum vedem, Ionel Necula nu este nici trist, nici cuprins de temere, ci temerile și tristețea i-au stratificat gândurile. Ceea ce ne poate transmite nouă, celorlalți căutători prin universul

cuvintelor sale, e să-i înțelegem decriptările ideilor. Ori el încearcă **să ne avertizeze sau să înlăture zidul din fața abisului** care tinde să ne absoarbă la prima citire: 1). „...este necesar a adjuca aforismul ca o formă ideală de exprimare”, în situația în care scepticismul este „filosofia cea mai potrivită nebuniilor lumii moderne”; 2). este indispensabilă înclinația pentru “ideea de individuație” și pentru alte “concepte și direcții de gândire” – ni-l decodifică autoarea pe Ionel Necula. Cititorului i se arată mai limpede acum atitudinea marelui sceptic referitoare la progres, ca nefiind „una constantă”, cum credea. Într-unul dintre eseuri, Necula dezvoltă „apriga dispută” dintre Aristotel și Platon, în altul ne vorbește despre reflecțiile lui Cioran privitoare la democrație (ca libertate iluzorie înainte de dictatură), în altele despre conceptul de cultură, despre ofensiva naturii întoarse împotriva omului, despre viața acestuia trăită în exil și despre o seamă de personalități din perioada sa, precum și regretul lui Cioran că „am uitat să trăim, gândind prea mult viața”.

Radiografiind trăirile interioare ale fiecărui poet/poetă comentat(ă), Camelia Ardelean caută (pe tărâmul poemat, în registrul lor liric) noutatea adusă de aceștia, dar și versuri care să rezoneze cu propria sa frecvență: *David Valentin* și *Teodora Pascale* sunt surprinși cu șarjele lor de umor

în formă fixă, din volumele *Florete și sonete*, *Dueluri vesele cu pisici și căței* și *Ronset în cuplet*. Cronicarul le scoate în evidență „tonul autoironic, limbajul îndrăzneț și diversitatea temelor de viață... menite să binedispună”. *Mirelei Cochei* (cea aflată „în concert cu fluturii”), *Camelia* îi prezintă detaliat tematica scrierilor din poezii, punctându-i aproape fiecare trăsătură de personalitate și redând versuri aproape din fiecare poem descris, cu scopul de a o prezenta cititorului „cu plusurile și minusurile aferente”. Lui *Dumitru Tâlvescu*, autorul volumului *Arcana Animae*, îi face o „intruziune voită prin tainele sufletului”, afirmând că este poetul cu un anumit har și o vădită îndemânare poetică în redarea unor ipostaze dure, neplăcute ale vieții, care folosește imaginația ca salvatoare în poezie.

În prezentarea acestuia, autoarea face și unele trimiteri la dizertațiile filozofice ale lui Heidegger și la poezia lui George Trakl ori Bacovia, pentru a evidenția atmosfera apăsătoare de „dezolare și lipsă acută a speranței” din versurile poetului.

Elvira-Aurica Tomuș este prezentată ca una dintre iubitoarele poeziei populare românești (amprentă pe care cronicarul caută să o scoată în evidență) și tot așa *Ileana-Cornelia Neaga* (cu *Pazătura ca la buna*), fiecare dintre cele două poete folosind versificația cu trimitere la poezia populară, cu farmecul, simplitatea și muzicalitatea specifică. *Nicolae Crepcia*, un autor de haikuuri, este poetul „tatuat cu rănile luminii”. Ajunși aici, ne punem întrebarea: este suficientă o astfel de tratare lirică a relației dintre un poet și opera sa, adusă de cronicarul de întâmpinare într-o carte de comentarii critice? Răspunsul nu poate fi decât afirmativ, dacă ne gândim că dansul sacru al poeziei ar deveni un fel de pantomimă deșartă printre cititori, dacă cronicarul nu ar fi explicat detaliat orice ecou și orice zumzet al vieții adevărate din poezia fiecărui autor comentat.

Fără doar și poate, *Camelia Ardelean*, o poetă risipitoare cu darurile sale, vede lucrurile la modul contemplativ și simte poezia

în simbioza dintre trăire și fantezie, păstrând (totuși) distanța dintre închipuire și trăire și punctând pe dispoziția poetului/poetei față de temele existențiale (viața și moartea/iubirea și dezamăgirea). Acest lucru aduce însemnărilor din volum o notă de meditație, mai ales că un alt instrument de analiză și comparație este și cel utilizat de cronicar atunci când face referințe la fascinația, magia și universul lecturilor acumulate în timp.

În fine, din carte nu lipsesc debutanții: *Cristina-Florina Țândău* („o romantică la porțile Parnasului”) și *Paul Veșan* cu volumul *Alb* (un nonconformist ce ține să atragă atenția cititorului printr-o poezie încărcată de simboluri), care încearcă nu doar „să biciuiască rima”, ci și „să rupă versul în două”. Fiecare dintre cei doi debutanți este prezentat „în bula lui de (ne)fericire, unde visează, meditează, își face planuri de viitor..., încercând să panseze rănile trecutului cu ajutorul muzei”.

Cu aceste ultime cuvinte, am încercat să descifrăm odgoanele/legăturile acestei punți de trecere: dinspre poezi spre poezie, dinspre ființa lor materială spre ființa lor spirituală, adică acolo unde privirea cronicarului care știe să-și valorifice cuvântul și-a făcut loc în acest prim capitol intitulat *Note de lectură*.

Cu alte cuvinte, să facă din el clopotul său de ceremonie, la care ne adună dinaintea paginii scrise.

Cu acestea intrăm și noi, odată cu autoarea, în lumea celui de-al doilea capitol al cărții: *Editoriale și eseuri*. Vorbind într-un editorial despre „*Poezia modernă – între nonconformism și tradiție*”, să nu uităm a-l aminti tot pe Cioran (cu care și-a început dizertația cronicilor), care spunea că „pentru a fi fericit, ar trebui să avem mereu vie în minte imaginea nenorocirilor de care am scăpat”. „Ideile îți vin mergând”, spunea Nietzsche. Așa și cu poezia: te înalță, pe măsură ce citești tot mai multă și diversă. Că este ea „o călătorie în lumea emoțiilor și a gândurilor”, cum spune *Camelia Ardelean*, că funcția ei educativă și estetică a fost un deziderat al trecutului (cum

spune Al. Mușina, cel amintit de autoare), a-i căuta un sens anume, în zilele noastre, e ca și cum te-ai înfățișa dinaintea Oracolului din Delphy, ca Diogene, ca să-l întrebi ce trebuie să facă poetul pentru a ajunge cât mai faimos. Oracolul, se pare, i-ar fi arătat lui Diogene că OMUL pe care-l căuta nu stătea în flacăra unei lumânări care să-i dezvăluie chipul, ci în pana de scris. În ea va simți cel-care-scrie acel gen de devotament pe care trebuie să-l aibă și naufragiatul pentru pluta lui.

Ce-l pândește pe scriitor? se întreabă autoarea. Ar fi de menționat pierderea limbajului (unul limpede, care să ajungă la cititor) și un răspuns neașteptat pe care și-l poate da un cititor la întrebarea: „Mai e poezia o oglindă a sufletelor noastre?” Din păcate, poetul nu este creatorul, ci martorul lumii prin care trece. Dacă lumea ar fi fost creată de poeți, ea ar fi arătat cu totul altfel. Dar cu siguranță este nevoie uneori să existe câte un Diogene înlăuntrul nostru, care să ne arate, fie și la flacăra lumânării, frumusețea omului. Fiindcă poezia este o artă a omului care trebuie privită doar pe verticală și este despre sondarea adâncimii sufletului uman. Poezia (sugerează autoarea) trebuie să fie reflexivă, psihologică, coborând cu precădere în substraturile eului uman, un fel de spectacol cu umbre care intră în alte umbre și acelea în următoarele umbre, un fel de Matrioșka a umbrelor. Iar ceea ce-i apropie aproape pe toți, în accepțiunea criticului, este atmosfera, misterul, căutările fiecăruia, scormoneliile lingvistice, taina rostirii și modul de a atinge veșnicia din absolut.

În *Lacune și poezie în critica literară*, autoarea pornește de la o constatare a teoreticianului/criticului american Harold Bloom, și anume că o primă idee în discuția unui text ar fi „decriptarea” lui. Decodificarea unui text nu poate fi pusă dinaintea cititorului fără vaste cunoștințe livrești. Cunoașterea este o chestiune de revelație (pe care scriitorii o au), nu de zbatere empirică. Socrate observa că doar prin cunoaștere (educația ca scop în sine, nu ca instrument pentru ceva iluzoriu) ai șansa

de a transmite fericirea și celui care te citește.

Adică, suntem ceea ce am citit. Sau cum se spune în popor: „Ai atâtea vieți, câte cărți ai citit!”.

Vorbind, într-un eseu, despre scriitor ca „element” al societății, înțelegi că acolo, la masa de scris, scriitorul își pune întrebări, caută soluții pentru a găsi o lume mai bună; iar dacă, prin poezie, **își construiește lumea din** care să iasă ceva mai întărit, criticul trebuie să vină să construiască în textele sale doar narațiuni interpretative, critica nefiind decât o confesiune indirectă. Dar (tot după o sugestie cioraniană), singura confesiune sinceră pe care o face indirect este cea în care vorbește despre ceilalți. Sau poate scriitorul are obsesia că a moștenit, printr-o minune, miracolul unui hotar dintre lumi, hotar la care va detecta, el însuși, o întreagă rețea a detaliilor semnificative din lumea aceasta mare. Iar această menire a înțeles-o și Camelia Ardelean, dăruindu-i cititorului o carte care nu se putea scrie decât citindu-i pe ceilalți.

Întru Publicistica Științei și a Literaturii

Între Arta cuvintelor și psihanaliză

Adi G. SECARĂ

Dacă pentru exterioritate, de la „Star Trek” încoace, se folosește formula „Spațiul, ultima frontieră”, pentru interioritate Psihicul uman poate fi considerat „infinita frontieră” a cunoașterii, iar specialiștii întru domeniu niște curajoși căpitani Picard în misiune, pentru o lume mai bună, mai corectă, mai lipsită de prejudecăți, mai liberă, unde empatia și dragostea de om și de umanitate își vor spune... Cuvântul. Când „exercițiul” științific întâlnește și talentul literar, rezultă un eseu sau o serie de eseuri ori articole, despre care scriem în această cronică, sau niște poeme (cum este exemplificat cu volumul de poezie „Gândesc, deci nu exist. 101 dulcezenii de acrit mintea”, Ed. Cartea Daath, 2010), care îl transformă pe omul și cărturarul Matei Georgescu într-un scriitor de elită, subtil, ironic, ecumenic, dacă vreți, portretul schițat de Valentin Protopopescu, un alt magnific și fascinant cărturar prea puțin cunoscut (raportat la „vedetele” actuale), în prefața cărții de versuri fiind elocvent în acest sens: „Psihoterapeut discret, buddhist asumat, acesta stăpânește arta de a împăca Vestul și Estul într-o disciplină lăuntrică dificilă, dar salutară - pentru inșii care au destul spirit să-i calce pe urme. Dar nu e deloc ușoară o asemenea însoțire cu un maestru ce-și declină cu modestie condiția. Urmele sale sunt invizibile, aidoma spuselor lui Gautama, sau înșelătoare, precum panseurile ultimului Lacan.”

De altfel, Valentin Protopopescu îi scrie prefața și la „Ghid” (un ghid al simțitului, al simțitorului, ca să facem o paralelă ne semnificativă cu o carte a lui Radu Paraschivescu), cu alte cuvinte, set și meci!,

pentru cunoscători, unde realizează și un scurt istoric al psihanalizatorilor (români) care mai și scriu, lista publiciștilor (specializați în domeniu) fiind foarte scurtă: Vasile Dem. Zamfirescu... și Matei Georgescu, deși sunt amintite și personalități ale mediului academic asupra cărora nu are rost să insist aici.

Iar Matei Georgescu este, „în fine, altc(in)eva”! Și orientalist, și personalitate a lumii televiziunii, la vremea apariției cărții „singurul terapeut din România doctor deopotrivă în filosofie și psihanaliză, deținând totodată și două titluri de masterat în antropologie și psihanaliză” ș.a.m.d., este și un maestru al... paradoxurilor (nu numai pentru o altă carte a domniei sale, „Nici zen, nici psihanaliză - cartea (care trebuie) închisă -”, este numită de președintele Societății Române de Psihanaliză (în 2010), doctorul în psihopatologie, Corneliu Irimia, „o carte a paradoxurilor semnificative, o carte care reușește, cu înțelepciune, să creeze un arc de cerc plin de tensiune, între viața spirituală budistă și cea creștină, între lumea interioară așa cum este ea relevată de practicile Zen, precum și de practicile psihanalizei”), prin Puterea Verbului, dar și a Umorului, ca să nu spunem și despre francofonie și francofilie (ori de misterioasa noțiune a Ka-ului din antichitatea egipteană cu care începe cartea-ghid, „care semnifică, aproximativ, putere creativă, forță vitală, care susține individuationea și evoluția conștiinței personale și colective.”, p.15), putând fi asemănat cu unicul Luca Pițu!

Umorul ar fi exemplar dacă cităm doar începutul cărții de poeme, poemul „Săraci cu duhul”: „Fericiți cei săraci cu duhul pentru că

o să le placă această carte./ Nasol de cei bogați; o să se enerveze./ În acest caz, pot apela la un psihanalist, ca să-i sărăcească.” (p.11, op.cit.)

Apropo de simțit și de simțire, iată ce se scrie în articolul „Coborârea minții în psihanaliză”: „Mă întreb dacă divinitatea este misogină sau calea spre văzduh pe care o apucăm în creștinătate se vrea igienizată, în acest fel (n.n: se scrie despre o mănăstire unde femeile nu sunt invitate, era să scriu poftite, Doamne, iartă-mă!), de potențialul zumzet al tentației. Mă întreb, pentru că am o problemă cu inima, cu simțirea, cu *organul* dezvoltat în special în coordonatele *sinistrei*, a întunecatei stângi, apanaj feminin, capacitate de sensibil maternaj și condiție necesară holding-ului psihoterapeutic, aflate în opoziție cu asceticele și dreptele căi ale *dreptei*. Am probleme cu inima, nu neapărat cu cordul - deși mă cam ia de la o vreme cu palpații - ci cu locul în care orice neofit al căii ortodoxe se străduiește să-și aducă mintea, în speranța că va putea prinde câte ceva din *rețetele* duhovnicești de gătit viața cu mai mult sentiment decât argument. Am probleme pentru că prin lumea ultimilor decenii drumul se practică pe dos: mai curând inima se urcă în mintea perpetuu producătoare de ordine și lume tehnicizată, lăsând în piept un gol numai bun de umplut cu shopping-uri dese, cum îi șade frumos bunului consumator, celulă de bază a oricărei societăți, acide când este vorba de cei fără bani, gata să-i dizolve pentru că nu se înhamă, cum se cuvine, în maratoanele circuitelor financiare. În societatea de consum (a vieții, pe nemestecate) nu se trăiește cu inima decât prin puseu de juisanțe instant, calibrate mai mult după firea *tunului* - zgomotos, mult, cât mai departe și numai pentru sine.” (pp.209-210)

Cu substanță și limbă vie, dacă tot aminteam de Luca Pițu, scriitorul fiind, poate, format și la școala publicistului Eminescu, verva fiind aceeași, doar epocile diferite! Concluzia articolului respectiv este aceasta: „Suntem egali în fața psihanalizei și a Domnului și, în consecință, toate *credințele* noastre au aceeași valoare vitală. Poate că singura cale prin care acestea se pot unifica este *coborârea minții* în inimă, acolo unde nu mai are valoare niciun *nume* dat realității, niciun raport mediat prin cuvânt, pentru că *se* trăiește imediat credința și se respectă viața. Coborâre plăcută, fiecare pe unde poate!” (p.214)

Heideggerian, cumva, amintindu-ni-se firesc doctoratul în filosofie! Și trasându-se luminișuri!

În altă ordine de idei, Matei Georgescu s-ar putea degrabă, căldură mare, psihanaliză și mai mare, monșer, preschimba într-un Caragiale (iată cum ne încearcă, tentează Marii Clasiți!),

care și-ar începe unul dintre monologuri astfel (piesa fiind numită „Și ne ia nouă locul de parcare”, titlul exact al textului, sau „Aiurea, mai mult pe lângă cabinet sau Aiurea, mai mult prin cabinet”, după cum se intitulează cele două părți ale culegerii ori antologiei de articole și alte texte): „Iar mi-a ocupat locul de parcare un nesimțit. Vede că îmi pun mașina, de ani de zile, acolo și nu-l interesează. E drept că nu am plătit locul la primărie, da' nici el. Și chiar dacă l-aș fi plătit, tot s-ar fi băgat peste mine, otreapa! Mulți pătim precum împilatul șofer și nu doar din pricini de autotursim; lista e lungă, cu file suficient de încăracte în gâlcevi ca să putem alcătui the best of (...) Q.E.D.: celălalt are ceva cu noi și nu de azi de ieri!” (p.29)

Celălalt este infernul, sartrean, sau infernul este „celălalt din... noi”, din... sine? Dorin-Liviu Bîțfoi observă bine în postfață: „Matei Georgescu scrie despre sine. Scrie despre sine - în lumea în care trăiește. Despre clișee, zvonuri și alte fantasmе, dar nu spre a le *desființa*, cât, cu o bună intuiție și experiență psihanalitică, spre a le conștientiza - ceea ce e nu doar suficient, ci și singurul tratament eficace. Inevitabil, ajunge să-și pună întrebări cu privire la psihanaliză, aceea știință atât de specială a conștientizării.” Aceasta pentru că autorul nu lasă psihanaliza la ușa cabinetului „odată cu terminarea programului”, considerând că „interpretarea psihanalitică este, fără doar și poate, mai autentică dacă ea trece pragul cabinetului, înregistrând, după realitatea clinică, și diversitatea mai mărunță sau mai însemnată a existenței cotidiene...”

Din acest punct de vedere, „literatura” lui Matei este autentică conform dezideratului interbelic al lui Mircea Eliade, titlurile articolelor (multe publicate în prestigioasa și regretata revistă „Cultura”) spunând multe, jocurile de cuvinte (înțelepte) spunând și ele ceva, alt-ceva: *Mintea cuminte sau mintea ce minte, Tentanția nonsensului, Fantoma operei-psihanalitice, Cherchez la femme, A seduce și a se duce, Nuanța, Muntele și Tatăl, Goana după aplaudaci, Despre păcatele noastre, Moarte, pulsiune și dorință, Suntem reci, psihoterapeuți pe veci (ce dantesc sună!), Text și dorință, Psihanaliza scandalului (și viceversa), Raiul și psihanaliza, Anale de(și) idei orale, Logica și psihanaliză, Misterele (mai puțin orifice ale) divanului, Bunul (psihanalist) sălbatic...*

Articolul care dă și titlul cărții, apărut în nr.7-8 (2006) din „Cultura” este și eseu, și excurs în istoria psihanaliticii, dar și nuvelă (a unui război cu niște contestatari) sau monolog, și nu pentru că ar începe vag shakespearian.

„A fi freudian sau a nu fi... Fără mitul lui Oedip, adus de Freud în lumea conceptelor,

psihanaliza nu ar mai fi fost... atât de freudiană. Iar eu nu aş mai fi şovăit hamletian... pentru că, dacă a fi sau a nu fi ca tata - spre exemplu - ar fi rămas prins numai într-un titlu, nu aş mai fi avut nicio dilemă legată de Freud. Pur şi simplu aş fi refuzat aiurelile sale. Cum adică să vreau să-mi elimin tatăl!? Şi asta pentru a o avea pe mama...

Câtă aberaţie în această lume!...

Nu cred în Freud şi în ceea ce a vrut să spună cu complexul Oedip! îmi spunea, din capul locului, un student la masteratul în antropologie organizat de Vintilă Mihăilescu. Eram invitat să vorbesc despre relaţia dintre psihanaliză şi antropologie. Ne aflam în plin câmp al credinţelor: pot să cred în Freud numai dacă pe una din ideile sale majore o consider (simt) indicativă pentru propria-mi viaţă. Şi dacă, în general, nu se întâmplă aşa, este la fel de dificil, prin tensiunea cognitivă pe care o creează, să iau acea idee cu titlu de inventar. M-am întrebat împreună cu pasionaţii antropologiei asupra rostului unei discuţii privind relaţia dintre două domenii, dintre care unul clădit pe concepte aluneacoase, chiar periculoase. Răspunsul tuturor a fost tăcere... ca şi cum fiecare îşi tatona relaţia cu părinţii, doar-doar ar găsi un indiciu." (p.121)

Aşadar, shakespearean şi pentru că, pe parcurs, altei celebre sintagme a bardului englez, „Restul e tăcere...”, i se dă o replică memorabilă (nu înainte de a se sublinia şi faptul „relaţia dintre două domenii, dintre care unul clădit pe concepte aluneacoase, chiar periculoase”, poate fi... discutabilă, slavă Domnului, chiar dacă nu era vorba de literatură şi psihanaliză, sic!): „De când am început să practic psihanaliză fac numai ceea ce pot face - ceea ce pot trăi, duce, conţine. Din tăcerea pe care trebuia la început în mod necesar să o umplu am priceput valoarea tăcerii care semnifică, a tăcerii care permite trăiri, care poartă mesaj. Ceea ce pentru un psihoterapeut grăbit nu înseamnă mare lucru, pentru un *freudian* poate însemna întregi lumi reprezentative, bogate desfăşurări afective. Dacă pentru primul tăcerea poate echivala cu lipsa comunicării, pentru cel din urmă lipsa comunicării este un nonsens. De aceea, modul în care terapeutul se raportează la tăcere cred că este indicativ pentru capacitatea sa de a conţine trăirile celui alt. Valoarea normală a tăcerii, ca formă de comunicare, pe care un freudian o înţelege pe parcursul formării sale, basculează rapid însă, în reprezentarea comună, în ostentaţie defensivă.” (p. 127)

Ceea ce descoperim la p.130, poate fi folositor şi oricărui cronicar de carte (fără pretenţii de critică literară): „Atitudinea analitică este incompatibilă cu orice formă de exhibare a unui statut de prestigiu. Multe meserii devin

compensaţii acceptabile ale unor destine sufocate şi pot fi, de aceea, practicate dedicat, dar trăite ineficient. De aceea, motivaţia de a deveni psihanalist constituie unul dintre elementele decantate în interviul de admitere în institutele şi societăţile de psihanaliză. (...) În câte meserii poţi practica numai dacă ai priceput realmente de ce vrei să o faci? Scrisoarea de motivaţie este peste tot cerută; analiza motivaţiei aproape deloc.”

Conştient de limitele şi limitările, ca să nu spunem şi limităţile cuvintelor (a se vedea De homo psychanalyticus nil nisi bene, p.131, şi, desigur, Constantin Noica), Matei Georgescu ne dăruieşte o carte de neînlocuit. (de fapt, mai multe.) Nu numai pentru a ne înţelege mai bine, fiecare dintre noi, dar şi pentru istoria (şi contemporană) a ideilor (nu numai psihanalitice). Şi te face curios, dacă nu ai făcut-o niciodată, să te întrebi cum ar fi dacă te-ai duce la un cabinet unde un doctor „te-ar pofţi” la celebra canapea freudiană. Motive, citind cu atenţie, s-ar găsi! Glumind... serios, în condiţiile României (ne)educate, şi pentru că istoria se mai şi repetă, aproximativ, după nişte tipare, ştiinţe precum cele mediatizate de Matei Georgescu, prin arta sa (domnia sa îmbină arta cuvintelor cu arta... psihanalizei, arta fiind, totuşi, ştiinţă şi... tehnică, etimologic vorbind!), trebuie cunoscute mult mai bine de aşa numitele mase largi, pentru a nu se cădea în capcanele propagandelor de orice fel ar fi. Şi pentru a nu avea prea multe destine sufocate. Să ne aducem aminte că proletarii cam înfierau ştiinţele... burheze!

Nu în ultimul rând, revin la un mesaj descoperit în lucrarea „Nici zen...”, care arată şi mai bine „stilul” (şi de gândire), cu adevărat non-conformist, provocator pentru minţile leneşe (şi ni-l recomandă pentru eternitate pe Matei Georgescu): „Sensul profund al oricărei cărţi este acela de a o închide şi pune în bibliotecă; acesta este un enunţ radical pentru orice bibliofil.” Este începutul capitoului „Disconfort în cultură”, titlu care ar putea fi şi cel al invitaţiei noastre la lectură: nimic nu este comod în viaţa adevărată a culturii! Care este o luptă continuă cu toate angoasele, furiile, durerile, pentru consolidarea „sentimentului securităţii existenţei”, psihoterapiile având ca ocupaţie, „în genere, consolidarea Eului, a limitelor securizante interne.”

Aşadar, unul dintre primii paşi în psihanaliza culturii, în general, a literaturii, în particular, aşteaptă să fie urmat!

Sunt un nebun
Ce alerg după nebunul Nichita
Sub împinsul ispitelor
Pipăi urma copitelor
Alerg fără oprire
Alerg în neştire
După un beţivan
Cu mama rusoaică şi tată oltean
Pe lumea aceasta poeţi sunt destui
Dar el a făcut caragaţă
Îmi sar stropi din copitele lui
Răsădind poezie pe faţă
Îmi cresc poeme-n urechi
Poeme între dinţi
Şi simt cum cuprinsă-i orbita
Şi eu tot alerg
Şi vărs lacrimi fierbinţi
Şi şoptesc sărut mâna, Nichita
Mă bântuie rusul
Într-un joc necurat
Un fel de rulotă rusească
Mă trezeşte din somn
Mă sileşte să-i scriu
În dicteu automat
Ce doreşte atunci să-mi vorbească.
De-aş putea să-l ajung
L-aş opri din fugit

Lovindu-l în cap cu o nagaică
 Sunt poetul minor care a fost zămislit
 De un machedon și o rusoaică
 Alerg după tine de când nu mai știu
 Suntem într-o luptă de care pe care
 Strophește noroiul copita
 În nopțile acelea în care îți scriu
 Sunt Poetul cu literă mare, Nichita.

Missa solemnis

Genele acestea sunt prețioase
 Genele acestea vin din vechime
 Genele-și scutură praful de oase
 De unde se pleacă
 Spre unde se vine
 Simțim disperarea din genele noastre
 Sunt cei ce-au purtat peste veacuri povara
 Sunt cei ce-au păstrat mai departe comoara
 În gene-s înscrise mesaje divine
 De unde se pleacă
 Spre unde se vine
 Suntem niște zei rătăciți în Olimp
 Rostul nostru pe lume-i femeia
 Căutăm disperați pe aceea
 Aleasă să ducă înscrisul
 Ne domină și veghea și visul
 Nu știm de rațiune, nu știm de rușine
 De unde se pleacă
 Spre unde se vine
 Când genele noastre capătă nume
 Suntem niște zei ce coboară în lume
 Se amestecă-n hoarda barbară
 Și învață să moară.
 Sub soarele verii se coc strugurii-n vie
 Pentru vinul turnat pe colivă
 Ca trecerea noastră mai lină să fie
 Ne asigură popii că morții învie.
 Nu există lucruri bune sau rele

Există doar lucruri așa cum sunt ele
 Albul și negrul sunt doar făcătură
 Nu are morală măicuța natură
 Că există un țel, că există un drum
 Că vom fi judecați, cum că ce, cum că cum
 Răspunsul e simplu, aici și acum
 Densitate infinită și zero volum
 Că există un drum, că există un țel
 Răspunsu-i în cifre și toate-s la fel.
 O lume bolnavă, o lume frustrată
 O lume orfană lipsită de Tată.
 O lume belită, un fruct fără coajă
 O lume lovită de vrajă, dezvraja
 Cu toți ne supunem cumplitei porunci
 Așteaptă la poartă cohorte de prunci
 Țipătul nașterii pe note de moarte
 Bătrânii aud șoaptele nenăscuților
 Dumnezeu să vă ierte, drăguților
 Faceți loc pentru mers mai departe
 Nu există trecut și nici viitor
 Nu există înăuntru, nu există afară
 Suntem plămădiți din făină de stele
 Stele ce nasc
 Și învață să moară.

Despre sculptură ca loc al contemplației și al trecerii

Liviu Bumbu - Arhitecturi ale spiritului

Eduard COSTANDACHE

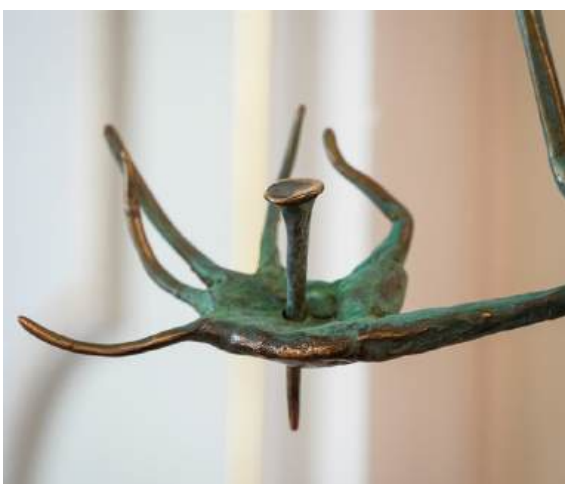
Există forme de artă care nu caută să impresioneze privirea prin spectacol, ci se așază în fața ei cu o tăcere gravă, invitând la interiorizare. Sculptura lui Liviu Bumbu aparține acestei zone rare a expresiei plastice, în care comunicarea nu se face prin enunț explicit, ci prin tensiunea tăcută dintre formă și absență, dintre verticalitate și retragere.

Expoziția *Templul interior*, prezentată inițial la Muzeul de Artă Vizuală din Galați și ulterior preluată de Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos, propune o meditație plastică articulată într-un limbaj sobru, esențializat, în care materia devine purtătoare de sensuri spirituale. Parcursul expozițional care traversează cele două instituții culturale configurează o viziune artistică distinsă prin profunzimea și subtilitatea reflecției plastice - o sinteză între gestul contemporan și memoria arhetipală. Selecția de lucrări expusă în cadrul celor două muzee dezvoltă o poetică personală a transcendenței, articulată prin forme esențializate și o simbolistică discretă, dar profundă. Succesul acestei prezentări a condus firesc la extinderea

și recontextualizarea sa într-un spațiu spiritual adecvat, unde mesajul artistic a fost susținut prin prezența și binecuvântarea Înaltpreasfințitului Casian, arhiepiscopul Dunării de Jos.

Sculptura lui Liviu Bumbu propune o cartografiere subtilă a unui spațiu interior, sacralizat, în care formele arhaice se întâlnesc cu o poetică a transcendenței. Fie că este vorba despre *Porțile cerului*, despre *Stâlpnici*, *Sarcofage*, *Priviri* sau despre fragmente totemice cu aparențe arhetipale, opera sa articulează un limbaj plastic deopotrivă misterios și riguros, recognoscibil prin siluetele înalte, înfipite în socluri de piatră ca niște relicve ale unei civilizații dispărute – sau poate abia născute.

Bronzul, unul dintre materialele sale predilecte, este modelat cu o tensiune interioară care păstrează urmele gestului, ale lutului originar, dar și ale unei gândiri simbolice profunde. Volumetria este, deseori, redusă la esență – la linie, ax, gest vertical – dar această simplificare aparentă ascunde o densitate ideatică remarcabilă. *Ochii*, *spirală*, *crucea*, *mâna*, *arcada*, *fereastra*, inciziile verticale sau cavitățile în trepte devin

repere vizuale recurente, configurând un alfabet sculptural personal, aproape ritualic.

Creația lui Liviu Bumbu este, în esență, o meditație plastică asupra trecerii – între lumi, între materie și spirit, între exterior și interior. Sculpturile sale sunt locuri și prezențe: *deschideri, ferestre, praguri*, monumente ale intimității și ale contemplației. Fiecare piesă păstrează ceva din structura arhitecturală a unei construcții votive, sugerând o funcție esențială: de a adăposti și a însemna. Aceste forme, închise în esență dar deschise în semnificație, invită privitorul deopotrivă la contemplare și la o subtilă regăsire de sine.

Artistul dezvoltă o relație puternică între verticalitate și gravitație, între semn plastic și simbol spiritual, între fragilitatea expresiei umane și permanența bronzului. În această tensiune apare o formă de spiritualitate sculpturală, fără ostentație, dar profundă, înrădăcinată în arhetipuri și totodată deschisă unei viziuni contemporane. Sculpturile lui Liviu Bumbu suspendă privirea într-un teritoriu al semnului tăcut, în care forma capătă valoare liminală, iar materia devine purtătoare de sensuri transcendente. Aceste prezențe plastice, riguros construite și totodată deschise interpretării, determină o mutație a privitorului din registrul contemplației estetice în cel al unei experiențe interioare mediate de arhetip.

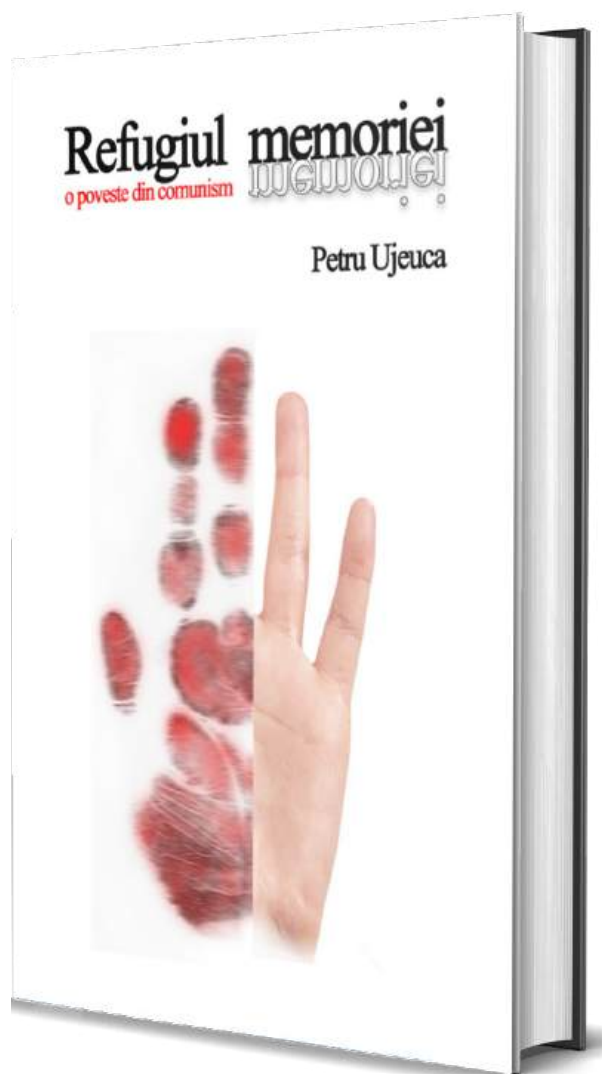
Departate de a se constitui în simple obiecte sculpturale, lucrările funcționează ca structuri de sens, în care spiritualul și materialul coabitează într-un echilibru subtil. Prin verticalitate, repetiție, tăcere formală și simbolică, ele delimitează un spațiu al retragerii și al reflecției, în care timpul e suspendat și percepția devine mai clară, mai profundă, mai conștientă de propriile rădăcini simbolice.

Golgota lui Petru Ujeucă

Nicolae BACALBAȘA

Mi-a căzut în mână o carte editată de către Centrul Cultural Dunărea de Jos Galați. Este povestea detenției și a vieții unui român din Basarabia, mai exact din Bugeacul românesc, o mărturie absolut necesară unei țări pornită pe calea amneziei, a chilipirului, a pierderii valorilor și a demnității.

Petrea Ujeucă, primul intelectual din neamul său, a fost învățător. A făcut războiul și în Est și în Vest, l-a terminat în munții Tatra, la aviație. Într-o țară în care corpul ofițeresc în cele două războaie a ridicat probleme delicate, sublocotenentii învățători au fost o structură majoră de rezistență și eficiență. De la Spiru Haret citire a fost un corp profesional real, coerent, neașteptat de real și coerent în țara „forme fără fond”. Ca atare au fost și element esențial pentru satul român și românism. Petru Ujeucă aviator-învățător-deținut anticomunist ar fi o figură ideal inventată dar nu este invenție ci realitate, om în carne și oase. Și om care își face datoria față de un popor în mare parte ingrat și marcat negativ de existența milenară pe calea geografică a răutăților, pe culoar de migrație cu destin tragic. Ujeucă este reprezentantul minorității în care nu s-a imprimat frica, viclenia, și servilismul, ci conștiința identității istorice și mândria cu simțul datoriei. Este acea parte a neamului ce timp de decenii a fost depistată și exterminată și care deranjează și atăzi.

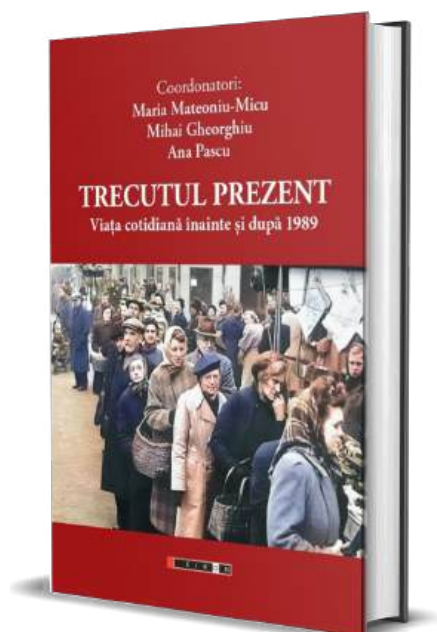
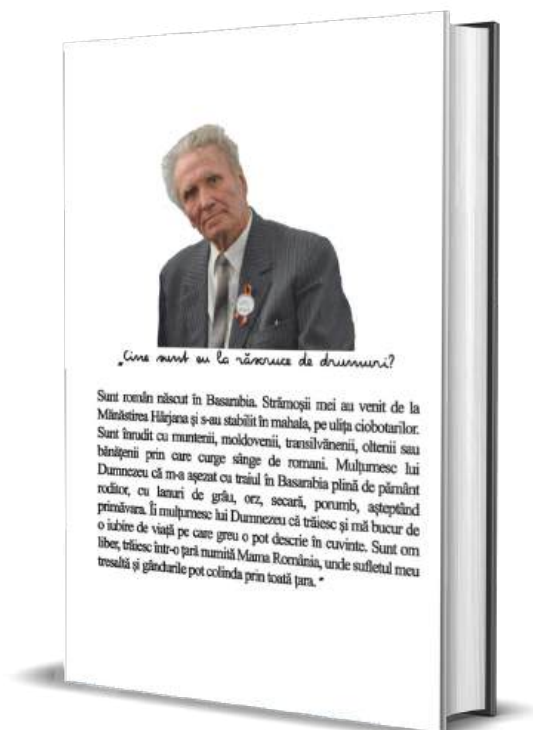
Petru Ujeucă prezintă Moldova rurală de după terminarea războiului (în timpul secetei au fost morți din cauza foamei), dezorganizată, în care căzături umane devin nuclee ale terorismului de stat. Pagini splendide despre școala anilor 1946-1948, despre condiția de învățător.

Comunismul nu s-a avut bine cu țăranul. Prea era legat de pământ. Prea era național. Lenin ura vârtos țăranimea și a organizat represii criminale de masă pentru a o distruge. În o țară ca România postbelică năpădită de străini lipiți de Partidul Comunist ca muștele pe fecală, țăranimea era o țintă.

Cei de la Securitate i-au spus deschis lui Ujeucă că intelectualii satului erau Răul ce trebuia distrus. Se ocupa Partidul și Securitatea. La acea vreme aceste structuri reuneau golănimă incapabilă de ceva constructiv, alcoolicii, psihopații, nesimțiții dispuși să ucidă, să distrugă, îmbătați de putere, de cruzime, de inversarea brutală a valorilor. Nici lumea antebelică română nu era perfectă dar ce Saturnalie roșie grețosă i-a urmat. Riposta impotentului, hoțului, lichelei la valori. De aceea intelectualii în închisori erau loviți în cap. Creierul nemernicilor intelectuali stârnea ură.

Ujeucă a fost minor atras de tendința de a sprijini partizanii din munți. El chiar a făcut ceva, nu a fost doar victima pasivă căci filosofia puterii în comunism se baza pe terorismul de stat, vechea metodă medievală a lui Genghiz Han, efectuat mai ales de către străini de neam (nu români, ci din România, fără legături afective cu acest teritoriu) iar victima nu trebuia să fie vinovată, să fi făcut ceva. Căci frica trebuia să îl cuprindă nu pe cel vinovat, ci și pe cel nevinovat. Pe toți!

Ujeucă descrie mecanismul terorii. Opt luni de anchetă la securitatea Bârlad. Bătăi violente până pierdeai controlul sfincterelor, făceai pe tine. Securistul putea face orice cu obiectul de anchetă. Chiar să-l ucidă. Dreptul de a muri nu îl aveai. Scăpai de chinuri insuportabile. Ujeucă descrie cum un coleg a pisat sticlele de la ochelari, lentilele, și rama și le-a înghițit. Spera să moară. Nu a reușit. La închisoare, la Galați, era o carceră cu pereții cu cuie, nu te puteai rezema, în general cu apă până la genunchi sau brâu (iarna rece) în care erai obligat să stai zi și noapte în picioare, zile întregi. Foame, frig, bătaie. Ujeucă dă nume și de tortionari și de victime. Concretul este periculos și în ziua de astăzi. Ne prezintă și un criminal celebru, un găgăuz, fost hamal în port, ajuns șef la închisoarea din Galați. Este celebrul colonel Goiciu. Bătăuș pasionat și asasin. A murit la Spitalul Galați unde lucram operat de prostată de doctorul Petrișor. Eu l-am cunoscut pe celălalt colonel Goiciu, fiul. Tot securist, tot colonel. Mi-a spus că „tata era un om foarte rău”. Chiar o credea sau se adapta timpurilor care se făceau că se schimbaseră. Între timp soția lui Ujeucă, cu doi copii mici, a fost dată afară din serviciu și li s-a confiscat casa. A fost izgonită cu copiii din casă. E și acum la modă să spui ce a făcut Gestapoul. E mai puțin la modă să spui ce a făcut securitatea. Domnul Ujeucă descrie apoi periplul la Jilava și la Canalul Dunărea-Marea Neagră. Sigur că coșmarul uman a acelor ani se înscrie în condiția umană a domniei Răului. Machiavelli vorbește cu scârbă despre om, Luther îl privește cu antipatie. Ni se descriu anii în care crema-cremei Răului a domnit peste oameni. Sigur a fost până la urmă o dictatură de dezvoltare, dar care nu poate justifica în nicio formă realitatea grețosă și criminală a acelor ani. Rezumându-mi în o carte cu publicistica adunată peste ani (evident după așa zisa Revoluție) existența la o vârstă înaintată, a rezultat tripticul: Frica, Greța, Fofilarea. Citind cartea lui Ujeucă am fost violent cuprins de revoltă și ură. Ura mi s-a cristalizat de o viață în sânge

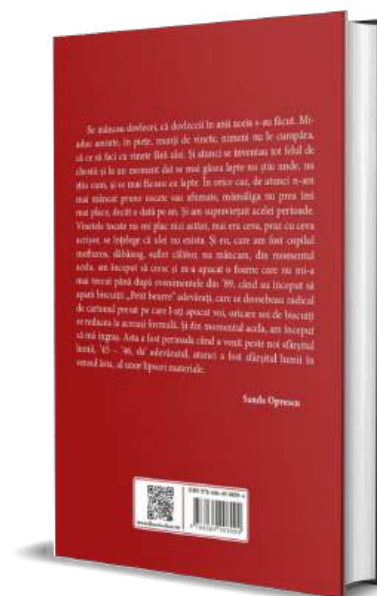
ART
reading CITY

precum cristalele de acid uric la gustos.

Care a fost finalul odiseei lui Ujeucă? La eliberare a primit domiciliu obligatoriu la Hunedoara. Muncitor, unde se ducea îl dădeau afară. Dușmanul de clasă nu avea dreptul la pâine prin muncă. Până la urmă i-a păcălit, s-a pierdut în anonimat, declarând că are 4 clase și lucrând în construcții muncitor necalificat. Își făcuse mâna la canal. În final a ajuns electrician. Care învățător? Ăsta să otrăvească pe viitorii constructori ai comunismului? Avera i s-a confiscat. După așa zisa Revoluție practic nu a recăpătat-o. Că doar ăia deștepții trebuiau să știe că Revoluția era doar Carnaval, Saturnalie.

O viață tristă, o carte necesară. Noi suntem cu toți români zice cântecul. S-o credeți voi. Nu v-am uitat. Și cred că nici voi nu l-ați uitat pe Ujeucă, pe mine, pe atâția alții.

Suntem cu toții în catastif.

TRECUTUL PREZENT. Viața cotidiană înainte și după 1989
Coordonatori: Maria Mateoni Micu,
Mihai Gheorghiu, Ana Pascu,
Ed. Eikon, 2022

Confesiunile dau în floare

Valeriu VALEGI

În cartea mea

În cartea mea confesiunile dau în floare
imperfecțiunile abia pâlpâie
adevărul îl poți pipăi
lumina te mângâie
clipa țipă
visul cântă
lupii se-adună ca la un semn
minciuna se eschivează dar
depinde de capacitatea ta de înțelegere
ca din ea să afli răspunsuri acuzatoare

Centrul energetic

De-ar fi să-mi găsesc centrul energetic
să-l pipăi hotărât doar în liniștea mării
dinlăuntru l-aș căuta și
cât o să sufere sufletul
n-o să simt
cât o să se-ntindă pustiul
n-o să văd
cât o să bată visul în fereastră
n-o să aud

Cum am să fac

Cum am să fac primii pași
în careul nucilor
primele desene
cu creioane desperechiate
primele năzbâtii
strigătoare la nori dar
primele dojane
cum am să le primesc
primele pedepse
cum am să le suport
primele revelații
cum am să le traduc (câteva
dileme la început de drum
pe care le voi fi încercat cândva)

Porți cu umbre descrescătoare

Cum s-au liniștit acele avânturi
de rău augur zvonuri cu impact încet
rețineri înaintea hotărârilor dar
și așa porți cu umbre descrescătoare
închisu-s-au în spate cu scârțâit prelung.
dintr-o dată ai înțeles că vorba odată
scăpată nu-și devoră propriul adevăr
iar urmările nu se pot cuantifica
fără urmări nefaste. da liniștea
pregătește răgazul în care te-apropii
cu pași mici de întâmplările pilduitoare.
liniștea de dinainte și de după

CARTEA DE ARTĂ

Corneliu Stoica: „Linii pentru 23 de portrete”

Silvia DUMITRIU

Istoricul și criticul de artă Corneliu Stoica a publicat în ultimii ani în presa locală, îndeosebi în cotidianul „Viața liberă” și revista „Școala gălățeană”, o suită de portrete ale unor artiști plastici născuți în localități ale județului nostru, care activează în Galați și Tecuci, în alte centre culturale din țară, dar și peste hotare, în Canada, Belgia, Italia, Coreea de Sud și S. U. A. Aceste portrete, unele cu adausuri față de variantele publicate, le-a reunit în volumul „Linii pentru 23 de portrete”, apărut recent sub egida Editurii „Axis Libri”, un adevărat album de artă dacă avem în vedere că este ilustrat cu un număr de aproape 400 de reproduceri după lucrările originale ale plasticienilor portretizați.

În ordinea în care sunt incluși în carte, cei 23 de protagoniști sunt: Ioan Murariu-Neamț (n. 1943), Nicolae Cărbunaru (n. 1944), Marian Sava (n. 1950, stabilit la Bruxelles - Belgia), Alexandru Pamfil (n. 1953), Alexandra Elena Drăguțescu (n. 1951, stabilită la Montreal - Canada), Romeo Antonio Pălie (n. 1969), Liviu-Adrian Sandu (n. 1968), Daniela Florentina Oană (n. 1968), Nelu Pascu (n. 1963, stabilit la Padova - Italia), Simona Soare

(n. 1979, trăiește în Busan – Coreea de Sud), Miruna Cărăușu (n. 1980), Cristina Gabriela Hîrțescu (n. 1982), Olesea Albu (n. 1989, trăiește în Atlanta - Statul Georgia, S. U. A.), Mitruț Peiu (n. 1988), Xenia Paraschiv Botea (n. 1991), Diana Melnic (n. 1993), Ana Maria Cocoș (n. 1996), Diana Păunescu (n. 1999), Cristiana-Emanuela Tărbuc (n. 1999), Claudia-Andra Riza (n. 2001), Georgiana Gianina Susanu (n. 2002), Mircea Cojocaru (n. 1955) și Cosmin-George Caraman (n. 2001). Sunt artiști de generații diferite, semn că autorul acordă atenția cuvenită plasticienilor indiferent de vârstă, că urmărește și caută să promoveze creația nu numai a celor care sunt afirmați și cunoscuți în domeniu, ci și a tinerilor care sunt la începutul carierei lor artistice și deja s-au distins în cadrul unor manifestări expoziționale cu caracter național și internațional prin obținerea unor premii și mențiuni.

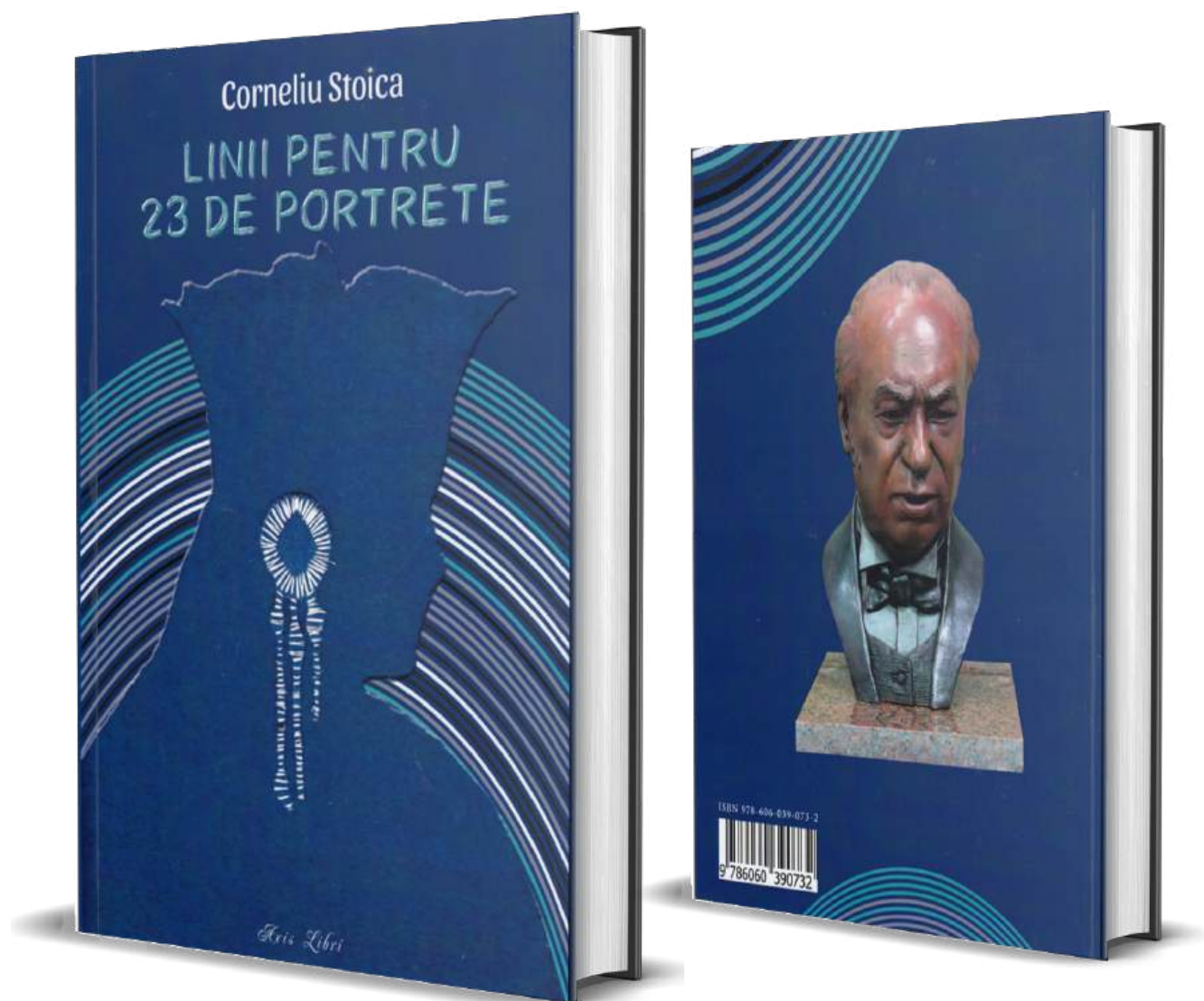
În funcție de individualitatea și personalitatea fiecărui artist, articolele-portret din volumul lui Corneliu Stoica cuprind informații de ordin biografic (ziua, luna, anul și locul nașterii, familia din care provine, studii, mediul în care lucrează,

expoziții personale, participări la manifestări de profil de grup și colective organizate pe plan național și internațional, participări la tabere de creație, lucrări de for public, publicații, distincții etc.) și un comentariu sintetic, în unele cazuri mai dezvoltat, asupra operei acestora. Iată, de pildă, despre sculptorul Liviu-Adrian Sandu ni se spune că „a îmbrățișat ideile acelor artiști care în ultimii cincisprezece ani nu urmăresc să nege valorile adevărate ale Avangardei, dar caută să revină la tradițiile artei figurative, cultivând măiestria și capacitatea de expresie a frumosului, artiști grupați în mișcarea cunoscută sub denumirea de Novorealism”, artistul gălățean, conferențiar dr. la Facultatea de Arte din cadrul Universității „Dunărea de Jos”, fondând în acest sens, în 2016, Asociația Artiștilor Figurativi din România (SAFR), care „prin creația membrilor săi și prin manifestările organizate, urmărește să promoveze excelența artistică și să restabilească standardele ridicate, avute cândva, ale performanțelor în desen, pictură și sculptură”. Analiza sculpturilor de interior și a celor amplasate în spații publice (Bustul zoologului Ioan Borcea, Bustul teologului și profesorului universitar Dumitru Stăniloae, Bustul Mitropolitului Veniamin Costachi, Bustul academicianului biolog, ecolog și hidrobiolog Constantin Motaș, Bustul dr. Aristide Serfioți, Bustul parașutistei Smarandei Brăescu), este făcută cu relevanță, cu respectarea proprietății termenilor, într-un limbaj accesibil tuturor categoriilor de cititori.

Ioan Murariu-Neamț este prezentat în ipostaza de pictor și sculptor, în ambele domenii ale artei având contribuții remarcabile. Nicolae Cărbunaru manifestă un deosebit respect pentru datele concretului, creația lui „cuprinde un registru bogat, subsumat tuturor genurilor picturii; peisaj, natură statică, compoziție, portret”. Sculpturile lui Marian Sava, artist cunoscut în Belgia ca „sculptorul care face marmura să cânte”, se disting „prin eleganța și fluiditatea liniilor, prin jocul subtil al curbilor, prin sintetismul și puritatea formelor și volumelor, prin meticulozitatea cu care sunt realizate, dând impresia înălțării sau curgerii”.

Alexandru Pamfil practică în egală măsură tehnica modelajului și a tăieturii directe, iar întreaga lui creație este strâns legată de om, de existența și universul acestuia. Discursul plastic al Alexandrei Drăguțescu „este dominat de vis și imaginație”, hiperrealismul ei alunecând de cele mai multe ori în ansamblul aceluiași tablou în suprealism. Romeo Antonio Pălie, „un redutabil colorist”, transfigurează datele realului și le interpretează într-o viziune personală, creând o nouă realitate, vizibilă în toate genurile picturii practicate de el. Pictura Danielei Oană se află la granița dintre figurativ și nonfigurativ. Nelu Pascu este un maestru al contrastelor cromatice șocante. Graficiană Simona Soare este „creatoarea unei lumi în care totul se petrece la nivelul imaginarului și al posibilului”. La Miruna Căraușu, figurativul și abstractul coexistă deopotrivă în pictura și grafica acesteia. Cristina Gabriela Hîrțescu se împarte cu dărnicie între tapiserie, miniatura textilă, colajul textil, broderie și designul vestimentar. Olesia Albu cultivă atât pictura cât și grafica, „pendulând între arta de factură realistă și cea abstractă, uneori cu influențe în pop-art”. Mitruț Peiu, practicant al muzicii Hip Hop, manifestat și ca poet, actor și prezentator TV este și un pictor desăvârșit, în lucrările lui de factură figurativă tradiționalul făcând casă bună cu modernul. Ana Maria Cocoș uimește prin lucrările (portrete și peisaje) realizate în tehnica pixurilor colorate în care obține efecte cromatice de domeniul miracolului.

La mai tinerii Diana Păunescu, Cristiana-Emanuela Tărbuc, Claudia-Andra Riza,

Georgiana Geanina Susanu și Cosmin-George Caraman, deveniți din acest an membri ai Filialei Galați a U. A. P. R., în comentariile sale, autorul insistă îndeosebi asupra pasiunii pe care aceștia o manifestă pentru portret, gen dificil, fiindcă necesită acel „dar special” de care vorbea Henry Matisse, de a face ca portretul să semene cu modelul, „dar” pe care nu toți plasticienii îl au.

Ilustrată cu foto-portretele artiștilor incluși și aproape 400 de reproduceri ale unor lucrări originale ale acestora, foarte bine imprimate pe hârtie cretată lucioasă, de 115 gr./m.p., redând cu fidelitate formele și cromatică imaginilor, noua carte a lui Corneliu Stoica (format 24 x 17 cm; 316 pagini) este o realizare valoroasă și o nouă contribuție la cunoașterea și promovarea artei gălățene.

MORPHOCHROMA

Peisajul, genul predominant în expoziția Salonului de vară

Corneliu STOICA

Deschis la Galeriile de Artă „Nicolae Mantu” după o expoziție în care au fost prezentate lucrările de atestat ale absolvenților Liceului de Arte „Dimitrie Cuclin”, Salonul de vară al Filialei Galați a U. A. P. R., ediția 2025, reunește pe simeze un număr de 42 de lucrări de pictură, sculptură, grafică, colaj și artă decorativă semnate de tot atâția plasticieni, de la octogenarii Teodor Vișan și Nicolae Cărbunaru, până la tinerii Cristiana-Emanuela Tărbuc, Diana Păunescu, Georgiana Geanina Susanu, Claudia-Andra Riza și Cosmin-George Caraman, proaspeți admiși ca membri stagiați ai Filialei gălățene. De asemenea, este continuată inițiativa inaugurată la Salonul de primăvară de a invita să expună și un artist dintr-o altă filială din țară, de data aceasta oaspetele fiind sculptorul Florin Lucian Marin, născut în Galați, stabilit la Cluj-Napoca, decan al Facultății de Arte Plastice din cadrul Universității de Arte Vizuale și Design din acest municipiu transilvănean.

Ca și cu alte prilejuri, peisajul este bine reprezentat, chiar predominant, iubitorii de artă având posibilitatea ca prin tablourile aparținând acestui gen să străbată și să

cunoască spații în care frumusețile plaiurilor românești sunt întâlnite la tot pasul. Olimpia Ștefan a imortalizat o imagine amplă a marelui fluviu, cu debit vizibil scăzut, din zona Galațiului. Câteva ambarcațiuni odihnesc la mal, iar blocurile-turn par că susțin pe creștetul lor bolta cerească de un albastru armonizat cu nuanțe de alb, roz și galben, culori pe care le captează și oglinda apei („Perspective dunărene”). La Horia Suceveanu, o barcă surprinsă pe uscat capătă semnificația dorului de mediul acvatic („Dor de apă”). La Diana Păunescu, relaxarea, jocul copiilor și adulților în apa lacului continuă și după apusul soarelui, când atmosfera mai răcoroasă a zilei de vară devine mai îmbietoare („După apus”). Claudia-Andra Riza reușește să surprindă poezia de un lirism învăluitoare al unui mediu acvatic într-o gravură realizată numai în alb-negru („Refugiu”), în timp ce Simona Pascale ne invită în Delta Dunării, la Mila 23, făcându-ne părtași la un răsărit al astrului zilei, reprezentat pe pânză într-o compoziție armonios structurată, în care petele de pigment, de o mare diversitate, alcătuind o adevărată feerie coloristică, dobândesc sonorități muzicale („Răsărit la Mila 23”).

Meleagurilor dobrogene îi aparține și peisajul pictat pe o dominantă de galben solar de Sterică Bădălan („Raza de soare”), iar Nicolae Cărbunaru s-a oprit asupra unei imagini cu largi desfășurări spațiale a unui lan de grâu, mărginit în partea de jos a tabloului cu flori de câmp care înviorează întreaga atmosferă („Vară”). David Sava din nou demonstrează cât de prețios este pentru el motivul pădurii de mesteceni într-o compoziție în care verticalitatea arborilor și ritmul cromatic sunt elementele care atrag de la primul impact („Orchestrație”).

Dipticul Georgianeii Susanu, pictat fiecare pe o dominantă coloristică (violet – albastru), emană o poezie încărcată de mister. („Mister nocturn”). Gheorghe Andreescu înalță un adevărat imn grafic și coloristic naturii și Creatorului Suprem, plăsmuind în patruleterul lucrării un copac supradimensionat, cu ramuri și rădăcini viguroase, utilizând o scriitură expresionistă („Imn vegetal”). Motivul copacului îl întâlnim și la Gabriela Badea („Solitudine,“).

Cristiana Ștefania Culiță folosește elementele naturii, proiectate pe un fundal grafic asemănător unui grilaj, pentru a evidenția comuniunea stabilită din timpuri imemorabile între om și natura înconjurătoare („Rădăcinile din umbră”). Tudor Șerban, în

Miracol - Nelus Oană

Samurai II - Bogdan Murariu

Distorsiuni ale memoriei - Cosmin Saulea

tehnica monotipului, construiește în registre orizontale, unele fragmentate, tonurile discrete alternând cu unele mai intense („Orizont incert”). Lucrarea Janei Andreescu este o combinație de peisaj și natură statică, de elemente de arhitectură, scoici și melci marini, recuzită familiară pentru grafica și pictura cu conotații simbolice ale artistei („Balcic”). Compoziția peisagistică „Printre nori” a Andreei Ionașcu Costandache, viu colorată, populată cu motive zoomorfe, avimorfe, vegetale și cosmice alunecă în suprarealism. Ștefan Axente a reținut un aspect urban dintr-un cartier al Galațiului, cu blocuri care au anexe la parter, probabil ilegal dar vizibil construite inestetic, aspect surprins în anotimpul de primăvară, când pomii sunt încărcăți de floare și păsările au invadat văzduhul. Tabloul este pictat într-o gamă de griuri colorate, de unde și titlul „Primăvară cenușie”.

Florile, făcând și ele parte integrantă din natură, le admirăm în expoziție în tablourile al căror autori sunt Neluș Oană, și el proaspăt admis în U. A. P. R. („Miracol”) și Lavinia Antonia Coșovliu („Zbucium”), ambele adevărate metafore plastice, în care corolele și petalele dialoghează într-un limbaj cromatic de mare intensitate, cu străluciri de smalt.

Lucrări de pictură și grafică situate în zona abstracției lirice dar și a figurativului semnează și alți artiști: Tudor Ioan („Întrupare”), Daniela Florentina Oană („Summer vibes”), Cristina-Emanuela Tărbuc („Fragil în lumina reflectoarelor”) și Luminița Cornelia Nicolau („Tăceri zgomotoase”). Xenia Botea apelează la colaj („Bilanț”).

Figura umană constituie subiectul mai multor lucrări unde aceasta este înfățișată fie în forma portretului, fie a unor compoziții cu mai multe personaje. Sunt reliefante portretele semnate de Teodor Vișan („Țărancă veselă”), Cosmin Caraman („Înțelepciune”), Claudiu Radu („Grația chimonoului”) sau compozițiile plasticienilor Raul Popa („Un paradis pierdut”), Constantin-Adrian (Cornel) Corcăcel („Sindromul regelui”), Cornelia Burlacu („Vibrații”), Andreea Gabriela Tudor („Pledoarie pentru arta și cultura unei națiuni”), Corina Năvălici („Prietenie”), Mihaela Brumar („Într-o membrană socială”), Marinela Simiraș („Vibrații toride”), Florian Doru Crihană („Soprana Leontina Văduva în rolul Norinei din opera „Don Pasquale” de Gaetano Donizetti) și Miruna Căraușu, aceasta inspirându-se din frescele mănăstirilor din Moldova de Nord într-o compoziție în care partea mediană a acesteia este dominată pe verticală de o fereastră (simbol al deschiderii spre lume, dar și al luminii care vine de la Tatăl Ceresc) mărginită de coloane pictate cu imagini de sfinți și serafimi („Dialog paleo-vizual”).

Sculptura este reprezentată de ronde-bosse-urile aparținând artiștilor Florin Lucian Marin („Frumoasa adormită”, lemn patinat), Valentin Popa („Serenitate”, marmură), Bogdan Murariu („Samurai II”, marmură), Cosmin Saulea („Distorsiuni de memorie”, teracotă) și Lucian Jităriuc („Maternitate”, piatră), iar singura lucrare de artă decorativă o are ca autoare pe Sorina Fădor Vădeanu („Firul devenirii”). Sunt lucrări care evidențiază individualitatea fiecărui artist, cunoașterea și înțelegerea profundă a materialelor cu care lucrează, stăpânirea tehnicilor și străduința de a conferi materiei inerte valoarea artei autentice.

Eveniment important din viața Filialei locale a U. A. P. R., ediția din acest an a Salonului de vară oferă publicului posibilitatea de a se întâlni cu cele mai recente creații ale plasticienilor gălățeni, care le oferă momente de adevărată bucurie estetică și înălțare spirituală.

DICȚIONAR

Artiști plastici gălățeni (217)

Corneliu STOICA

MARIN, Tincuța – pictor. A absolvit Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” Galați (2014), Universitatea de Artă și Design, Facultatea de Arte Plastice – Pictură, Cluj-Napoca, clasa prof. univ. dr. Ioan Sbârciu (2017), Studii masterale la aceeași universitate (2019). *Expoziții personale:* „Realități distorsionate”, Galeria Casa Matei, Cluj-Napoca (2017); „Teatrul minții”, Institutul Francez, Cave Gallery, Cluj-Napoca; „În lumea dinozaurului stelele sunt verzi”, Atelier 4, Cluj-Napoca (2018); „Dianthus Caryophyllus”, Galeria Jecza, Timișoara; „Erewhon/ Nohwere”, Muzeul Național de Artă Cluj-Napoca (2021); „Capitolul III: în care intrăm în bârlogul lui Bigfoot, Gagafu și Dracovenie. Să sperăm că ieșim cu bine ...”, Institutul Cultural Român, Berlin, Germania; „Capitolul IV”, Double Q Gallery Hong Kong (2022); „Realități îndepărtate”, Galeria Jecza, Timișoara; „Linie, Punct, Formă și Culoare”, CFHILL Stockholm, Suedia (2023) „Where the Sun Sleeps”/ „Locul unde soarele nu doarme”, Oratorio dei Crociferi in Campo dei Gesuiti, Cannagerio, Veneția, Italia; „Purring Figure”, Ellen de Bruijne Projects, Amsterdam, Olanda (2024). *Participări la expoziții*

de grup: „Statart Point Prize”, Victoria Art Center Gallery, București; „Breaking Rules”/„Încălcarea regulilor”, Muzeul de Artă, Cluj-Napoca (2017); „Talking bout my generation”/ „Vorbesc despre generația mea”, Galeria Plan B, Cluj-Napoca; „Sottobosco”, Muzeul de Artă, Cluj-Napoca; „A word for each of us”/ „Un cuvânt pentru fiecare dintre noi”, Galeria de Artă Richter, Roma, Italia (2018); „Soon this body will be still”/ „În curând acest trup va fi nemișcat”, Matca Artspace, Cluj-Napoca; „The Night Watch”/ „Veghe de noapte”, Muzeul de Artă Cluj-Napoca; „Building a new world”/

„Construirea unei noi lumi”, FISAD, Albertina Academy of Fine Arts – Turin (Torino), Italia (2019); „The Disjunction og change”/„Disjunctia schimbării” Galeria de Artă a Combinatului Fondului Plastic, București; „Echoes beneath the waves”/ „Ecouri sub valuri”, Muzeul de Artă Cluj-Napoca (2020): „Network Access”/ „Acces la rețea”, Funnel Contemporary, Belgrad, Serbia; „Artă contemporană românească”, CFHILL, Stockholm, Suedia; „XYZ”, QContemporary, Budapesta, Ungaria; „1+2+3+4”, Galeria Jecza, Timișoara (2021); „Stolen Moments, Vivid Dreams”, David Kovats Gallery, Londra, Marea Britanie; „Dreams & Games”, Tajan Gallery, Paris, Franca; „Les Femmes du Feu”, Galeria Combinatului Fondului Plastic, București (2022); „Ghosts Whisper Load and Clear”/ „Fantomele șoptesc încărcarea și clarificarea”, Zina Project Space, Cluj-Napoca; „The Picasso Effect”/„Efectul Picasso”, Muzeul de Artă Recentă, București; „Kindred Visions”, „Viziuni înrudite”, Secci Gallery, Florența, Italia (2023); „A Tower of Birds”/ „Un turn de păsări; „State of Flux”, Galeria Biju, Cluj-Napoca; „Autoportret”, Galeria Plan B, Berlin, Germania (2024). *Distincții*: Premiul Galeriei Plan B, Cluj Napoca (2017); Premiul Institutului Francez, Cluj-Napoca (2018).

Soră mai mică a sculptorului Florin Marin, decanul Facultății de Arte Plastice din cadrul Universității de Arte și Design din Cluj-Napoca, și a ceramistei Liliana Marin, președinta Filialei Ploiești a U. A. P. R., Tincuța Marin practică o pictură cu totul insolită în contextul plasticii tinerei generații de artiști din România. Cultivă în același timp și alte forme ale artei, precum sculptura, ceramica sau instalația, uneori toate acestea fiind asociate chiar în același ciclu de lucrări în care urmărește o anumită temă și transmiterea unui anumit mesaj.

Discursul ei plastic este subsumat slujirii esteticii urâtului, concept introdus la noi în literatură de Tudor Arghezi prin volumul de poezie „Flori de mucigai”. La Tincuța Marin, noțiunea de urât este materializată prin prezența în lucrările sale a unui univers imaginar bântuit de personaje ciudate, monștri, demoni, diavoli-sirene, minotauri și tot felul de creaturi grotești. Într-un interviu acordat jurnalistei timișorene Veronica Kirchner, artista declara: „*Mereu m-a atras frumusețea urâtului, grotescul, deformările, chipurile atipice, straniul, bestiarul, monștrii, demonii, dinozaurii, simbolurile, moartea, visul ... Vreau, prin aceste teme, simboluri și laitmotive, să exprim o emoție, dar fără să recurg la clișee narrative*”. Lumea fantastică din creația artistei cu rădăcini gălățene este inspirată din mitologie, din basme, din povești medievale, din teatrul de păpuși, din filme, din opere literare, din desene animate, din istoria artei dar și din realitățile vremurilor pe care le trăim

Personajele din lucrările Tincuței Marin se află într-o continuă luptă, „*lupta binelui împotriva răului, la fel ca în viața noastră de astăzi*”, spune artista. Numai că narațiunile sale vizuale, populate cu astfel de fapte nu au ca efect provocarea unor stări de anxietate, de spaimă și groază celor care le privesc, ci dimpotrivă, ele au umor, sunt amuzante, aparțin comicului. De aici și interesul cu care iubitorii de artă îi parcurg lucrările în urmărirea evoluției personajelor, acțiunile lor, care se desfășoară ca într-un serial de bandă desenată.

Referindu-se la creația Tincuței Marin, criticul de artă Maria Rus Bojan, expert în arta contemporană din Europa de Est, afirma cu prilejul expoziției acesteia de la Amsterdam: „*Tincuța are un univers artistic extrem de original. Aș putea spune că este printre cele mai originale din generația tânără. Lucrările ei sunt de mari dimensiuni*

Tincuța Marin - Lecția de anatomie

Tincuța Marin - Prânz pe iarbă în Bigfoot

Tincuța Marin - Fantezia lucrurilor posibile

și de mare forță. Ca tematică, mi se pare că există o nouă abordare a unor teme care, de fapt, ne sunt familiare, dar datorită acestei noi abordări este o dorință de a înțelege dincolo de pictură. În creația ei există o putere și o energie care sunt absolut ieșite din comun, indiferent de subiectul pe care îl tratează, indiferent că sunt desene care sunt extrem de fragile și foarte frumoase sau, știu eu, lucrările de sculptură. Personal, eu rezonoz foarte tare cu această combinație de pictură-sculptură pentru că este prima în arta românească contemporană care abordează aceste medii în acest mod atât de creativ. E complicat să faci sculptură în bronz, și este complicat să faci și pictură de bună calitate, dar să le combini este cu siguranță o chestie unică. Tincuța se înscrie în tendințele actuale pentru că acum nu mai există opreliști. Fiecare artist lucrează în cât de multe medii, iar mediile se amestecă și, cred eu, asta este, de fapt, trăsătura timpului nostru.”

Aflată sub semnul expresionismului, dar în care întâlnim ecouri și ale cubismului, suprarealismului sau realismului magic, creația ei este unitară, purtând ca pe o nestemată amprenta propriei individualități. Artista se exprimă liber, stăpânește arta compoziției, iar urâtul care-l cultivă se dovedește în ultimă instanță a avea frumusețea lui.

ARHIVĂ FOTO

1. Festivalul Internațional de Folclor „Doina Covurluiului ed. a XVIII-a,
21 - 24 august 2025

CRONICĂ

5. Idealul incandescenței sufletești - Octavian Mihalcea
9. Istoria Galaților - O carte document - Ghiță Nazare
14. Kiki citește... „Hipnotice” de Octavian Mihalcea - Carmen Andrei
22. Într-o singură carte... Cheile participării cronicarului la un
ceremonial al lecturii - Tudor Cicu
32. Golgota lui Petru Ujeucă - Nicolae Bacalbașa

SERIAL

12. Un pseudojurnal al defensei - George Lateș

CREAȚIE LITERARĂ

7. Abrupt cortina cade - Simona Trifu
28. Missa solemnis - Gheorghe Bacalbașa
35. Confesiunile dau în floare - Valeriu Valegvi

TRADUCERI LITERARE

16. Kiki traduce... Mes pas dans leurs ombres - Lionel Duroy -
Carmen Andrei

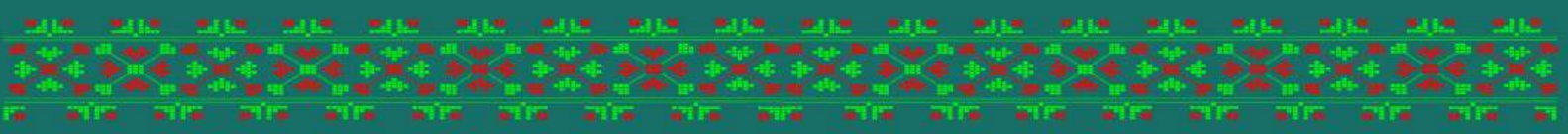
ART City. Reading City

11. Anticorpi - Gheorghe Bacalbașa & Nicolae Bacalbașa, Ed. Centrului
Cultural „Dunărea de Jos” Galați, 2025
34. TRECUTUL PREZENT. Viața cotidiană înainte și după 1989 -
Coordonatori: Maria Mateoniu Micu, Mihai Gheorghiu, Ana Pascu, Ed.
Eikon, 2022

ARTĂ PLASTICĂ

30. Despre sculptura ca loc al contemplației - Eduard Costandache
36. Cartea de artă. Corneliu Stoica: „Linii pentru 23 de portrete” -
Silvia Dumitriu
39. Morphochroma. Peisajul, genul predominant în expoziția salonului
de vară - Corneliu Stoica
42. DICȚIONAR. Artiști plastici gălățeni (217) - Corneliu Stoica

Festivalul Internațional de Folclor „Doina Covurluiului” ed. a-XVIII-a

*Ansamblul Studentesc „Arcanul USV” Suceava
Ansamblul „Gaudeamus” VSE, Praga, Cehia
Ballet Africa du Maroc, Congo Brazzaville
Ansamblul „Cercle celtique Brug ar Menez”, Franța
Ansamblul Artistic „Olympos”, al comunității grecești Galați
Ansamblul „Jepun Bali”, Indonezia
Grupul Folcloric „Aria di Casa Nostra”, Italia
Ansamblul „Bojmija”, Macedonia de Nord
Xiconhtécatl Folcloric Dance Company, Mexic
Grupul „Istanbul Yeditepe Spor Kulübü”, Turcia
Ansamblul Folcloric „Dor de Tei”, Galați
Ansamblul Folcloric „Doina Covurluiului”, Galați*

1583 0227